

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 194 (3058) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Ara 16 fillér

Augusztus 30-ika

Irta: Dr. Paál Árpád

Felszabadulásunk két éves fordulójához érkezünk a mostani vasárnapon. Háborus zaj és feszültség között, s az áldozathozatal olyan gyászában is, amelyen éppen az utóbbi napokban borított el bennünket kormányzóhelyettesünk hősi halálával. Megfigyelhetjük a felszabadulás két éve óta, hogy ami örömet kaptunk e felszabadulásban, azt kötelességtudó nehéz küzdelmekkel kell napról-napra kiérdemelnünk. Nem engedhetjük át magunkat a könnyű szívű derűnek, hanem szinte egyszerre kell külső és belső életproblémákkal keményen megvívni. Nem elég azt éreznünk, hogy hazánk határfalai kitágultak, s több levegőt adnak a szabad lélekzéshez; napról-napra rá is kényserülünk, hogy a haza kitágultabb térségei között végbevigyük a honfoglalás részleteibe hatoló fáradságait, mélysegekbe elnyúló szenvedéseit és átéljük a jövődöntőre való aggodás minden cselekvő gondját.

Isten bölcsesége így tanított minket az elmúlt két éven keresztül, hogy felszabadulásunkat ne tekintsük ingyen adománynak.

Történelmi vihar megpróbáltatásai között élünk, s ezek a megpróbáltatások nem olyanok, hogy csak meddő fájdalmakat okoznak, hanem egyúttal tanítanak is, kitérítik előtünk az életet való kötelességek óriási távlatait. Ezek a kötelességek szinte úgy tűnnek föl, mint áthatolhatlan szövevények, melyeket nem lehet egy-két kardsuhintással kettévágni, hanem a kettévágott réseken tovább kell előnyomulni, hogy türelemmel is további kibontakozások módját tudjuk megtalálni. Nem a könnyen csüggedők, vagy az ideges türelmetlenkedők számára való munka ez, hanem olyan, mint a sziklás földön való rögötörés, hogy a következetes munka nyomán kenyér teremhessen a rögökből.

Mikor felszabadulásunk napja elkövetkezett, akkor is megvolt bennünk ennek a fáradságos munkának az előresietése. Emlékezhetünk rá, hogy mindenütt, ahová felszabadulásunk jelzésére érkezett honvédseregünk, a fogadtatás lelkes öröme között megszólalt a kötelességek és felelősségek vállalásának sok-sok komoly szava. A felszabadulás tényét rajongó lélekáradással köszöntöttük, de egyúttal gondoltunk fel nem szabadult testvéreinkre, s gondoltunk a felszabadulásunk határai közé osztott idegenekre, akikkel meg kell találnunk a népek közötti testvériség eddig ismeretlen gyakorlatát. Egyúttal azonban gondoltunk kellett arra a sok-sok elhanyagolt életérdekre is, mely miatt magyar és magyar között fájó különbségek állhatnak elő, tehát meg kell találnunk a kiegyenlítést ezek között.

A felszabadulás örömet már első napokban átjárta ezeknek a meggondolásoknak a komolysága. Azt szokták mondani a magyarról, hogy szalmalángos lel-

kesülési, fellobbanó öröme, ki aztán annál könnyebben összeroskad. Nem tudom, vajjon van-e ennek a megállapításnak történelmi alapja. Azonban bizonyos az, hogy ha esetleg eladdig volt is történelmünkben könnyű lobbánékonyságu örömmek és lelkesedésnek valami megnyilatkozása, ez mind a messihi múltba enyészett el, s mostani felszabadulásunk örömeiben már nem volt benne a könnyű fellobbanásnak semmi sajátsága. Annál több volt az átérése annak, hogy ez az öröm az új honalapítás kötelességeit rója reánk, s a kötelességek sorozata terheli a nemzedékeket, öregeket és fiatalokat egyaránt.

Csak röpké gondolattal áttekintve is az elmúlt két esztendő, meg kell látnunk, hogy a külső esatákba való belemélyedésen kívül megvoltak a magunk belső vívódásainak is az óriási folyamatai. Társadalmunkban az értelmiségi réteg mindjobban ráeszmélt a néprétegtől való függőségre, s megindult a kötelességek fölismerése, a tenni akarás áramlata a gazdaságilag vagy szellemi-

leg gyöngébbek iránt. A jótékonyág kegyes gyöngédsége helyébe valami keményebb akarat lépett, mely a kenyérszerző munka állandóságát kívánja biztosítani. Ennek a megvalósítására irányul a hatóságok akarata; az állam célja is határozottan az, hogy a szabad verseny gazdasági rendjét fölváltsa a gyöngék védelme, a széles néprétegek nyomorának kiküszöbölése. Az állam gondjában első helyre került a család és az otthon szolgálata, s mi, akik korábbi elnyomásunkban nem érezhettük az állam ilyen irányú tevékenységét, éppen az elmúlt két év alatt azt láthattuk meg legérettebb körvonalként, hogy a velünk megnyobbodott magyar államnak mennyivel nagyobb lett a szíve is.

Hogy a velünk megnyobbodás során mit hoztunk mi, a felszabadultak a hazának, arra ég nem nagyon hivatkozhatunk. Jószándékot, erős elhatározásokat és küzdőkészségeket mindenesetre: de hoztunk ismeretlenségeket is. Hoztunk problémákat, melyekben a magunk erőt és odaadását kell elsősorban

figlalkoztatnunk, de amelyeknek vannak olyan gazdasági, politikai, sőt külpolitikai vonatkozásai, hogy azok megoldására az egész haza közös ereje szükséges, sőt még az alakulandó új Európa nagy együttértése is. De ami társadalmi vonatkozásban elintézhető, azt a magunk társadalmának el kell végeznie, s ezzel mi, a felszabadultak mindig tartozunk a hazának. Gondolunk különösen arra, hogy a magyarság testvéri összetartását a magunk körében meg kell tartanunk legalább azon a fokon, amellyel az úgynevezett kisebbségi sorsban élünk. Ez igen alkalmas összegeződés avégett, hogy ellentéteket kiegyenlítsen, elégedetlenségeket kiküszöböljön, s mindenkinnek megadja az érdeme és életszüksége szerinti társadalmi elhelyezkedést.

Egyébként meg kell újitanunk fogadalmunkat, mit a felszabadulás örömeiben tettünk két évvel ezelőtt. Vállalnunk kell a hon új megalapításának óriási felelősségét, s vállalnunk kell azt a kötelességet, hogy hitet és reményt tartunk fenn egymásban a szeretet útján, s hogy a magyar társadalom minden rétegének otthont és munkát biztosítunk mindenkoron. Vállalnunk kell ezt a kötelességet úgy a mai, mint minden következő nemzedéknek. Ezzel fogjuk örökké kiérdemelni felszabadulásunkat.

Nagyvárad törvényhatósága gyászulésen áldozott a hősihalott kormányzóhelyettes emlékének

Vitéz Horthy István emlékére alapítványt létesít a város nagyváradi ifjak repülőtishti kiképzésére

Nagyvárad. Saját tud. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlésen adózott szombat délelőtti 11 órai kezdettel a hősi halált halt Kormányzóhelyettes emlékének. A városháza előcsarnokát és nagytermét a gyászünnepek külsőségeivel ruházták fel erre az alkalomra. A terem falait gyászdrapériákkal borították és a csillárokat fekete fátyollal vonták be. Az elnöki emelvény fölött Horthy István képét helyezték el. A törvényhatósági bizott-

sági tagok valamennyien fekete ruhában jelentek meg, a főispán és a polgármester oldalán díszöltözött hajduk állottak, egyikük a város gyászszalagos nehéz selyem zászlóját tartotta.

A gyászközgyűlés bevezetőül a városi tisztviselők vegyes kara a komor ünnepélyesség hangulatában énekelt el a Híszkegy-et, majd az elnöklő Hlatky Endre főispán a következő megnyitó beszédet tartotta:

Dr. Hlatky Endre megnyitó beszéde

Szent László évének Szent László hetében diszközgyűlést tartott városunk törvényhatósági bizottsága. Ez alkalommal megjelent körünkben a legelső magyar embernek, a magyar állam fejének helyettese, egyben édes fia, vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettesünk és ifjú hitvese, a Főméltóságú Asszony. Itt időztek városunkban. A Kormányzóhelyettes Ur felavatta a Gábor Aronról nevezett m. kir. honvéd tüzér hads-

ród iskolánk csapatzászlóját, megtekintette a váradi lovasság gyakorlatozó csapatait és részt vett diszközgyűlésünk első részében, melyen Szent László emlékének hódoltunk, majd annak a dicsőséggel és örömmel teljes napnak emlékét idéztük, mikor a visszatért Nagyváradra bevonult a magyar nemzet vezére, a magyar állam kormányzója.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Szent László hetünk gyönyörűsége

ges eseményei mintha csak tegnap történtek volna. Ugy szívünkbe zártuk e napokat. Pedig az a hét több mint 3 hónapja lepergett és benne diszközgyűlésünk oly megkapó és megható eseménye is a múlté.

A múlté s még sem azé. Az a nap, amikor az államfő után sorrendben legmagasabb közjogi méltóság viselőjét itt tudhattuk, azok az órák, melyekben az elnyomott s felszabadult magyar város megmentőjének, váravárt és annak idején el is érkezett s megvalósult álmának, Horthy Miklós nagyurunknak fia és menyé e város, a városi székház falai közt itt járt, nem lehetett eddig sem az elmulás prédája egyszerű szürke hétköznapok mintájára. Eddig sem lehetett az! De — óh jaj, ezerszer — az Ur Isten rendelése azt a napot a mi szemünkben szomorú, de mégis glóriásan ragyogó magasságha magasztosította.

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Diszközgyűlésünket — mint azt emlékeznek — fel kellett függesztenem, mert főméltóságaink a megállapított utirendhez kellett alkalmas

Vigyázat!

A Darmol hashajtót utánózzák. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és Talaku bevégésnek kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

godniok. Akkor említettem, hogy a Kormányzóhelyettes Urunk katonai szolgálatát teljesítvén, innen Nagyváradról csapatához vonul be. Be is vonult oda s bajtársaival nemsokára a harcra ment, ahol bátor és hősi küzdelmekben példát adott. Szent István napján pedig a magyar nemzet, benne Nagyvárad mélyszégyen gyászára és döbbenetére, hősi halált halt.

A nemzet gyásza mérhetetlen sötétkétség vonatkozásban az. Elvesztettük Kormányzóhelyettesünket, ki iránt

igaz szeretettel bizalommal, ragaszkodással éreztünk s úgy láttuk, hogy e városnak őszinte, megértő és segíteni akaró barátja. És ebben a mélyszégyen gyászunkban arra gondolunk, hogy az ifjú repülő tiszt hősi halála mérhetetlen szomorúságot, gyermeke elvesztését, szörnyűséges megpróbáltatást jelent a mi Kormányzó Urunknak, Horthy Miklósnak és a Kormányzó-nának, Főméltóságú Nagyasszonyunknak és jelenti a drága férj elhunytát az affjú hitvesnek, árvaságot a kicsi gyermeknek.

Kit kell siratnunk? Uram Isten! Kit kell jobban siratnunk? Kiak g r a m b e n kell inkább részt vennünk?

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Ezek a bázattól roskadó gondolatok kívántak tettet ölteni szavaimban, most, amikor a Törvényhatósági Bizottság rendkívüli gyűlését, alkalmat megrendülten, megnyitom.

Dr. Soós István polgármester beszéde

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

István király napján, az ezeréves múlt dicső és szörnyű csatáit méltó sors nemzetünkre. A magyar jövő horizontjáról lehullott a legfényesebb csillag, halálba omlott a magyar nemzet legdrágább hőse: vitéz nagybányai Horthy István repülőfőhadnagy, Kormányzó Urunk fia, a magyar kormányzóhelyettes, 1942. évi augusztus hó 20-án reggel 5 óra 7 perckor, a távoli orosz harcra, harci feladatának teljesítése közben repülőgépen hősi halált halt.

Tragikus halálának híre gyászba borította az egész nemzetet. Hiszen fiatal élete a magyar jövő reménysége volt.

Önként jelentkezett katonai szolgálatra, hogy részt vegyen a magyar nemzet létéért és Európa jövőjéért, a keresztény hitért és erkölcsért folyó óriási küzdelemben, mert osztozni akart az erkölcsi, lelki, fizikai erőfeszítésben, amiben odakünn annyi ezer fiatal magyar osztozódik: osztozni akart az első vonalban küzdő magyarság sorsában, maradék nélkül. Pedig a méltóság, amelyre elhivatott, egy más, nem kisebb kötelességet rótt rá: azt, hogy kimélje magát a nagy és messzelelő érdekek nevében; ezek az érdekek az ő számára nem a hősi kockázat keresését és a harctéri szolgálat vállalását irták elő, hanem az élet megtartását, biztosítását, egy terhektől súlyos jövőjéért számára.

Vitéz Horthy István, a jó katonai tiszta kötelességérzetével, magyar lelke önfeláldozó hazaszeretetével vállalta ezt is.

„Első gondolatunk Kormányzó Urunk és hitvese felé fordult”

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Kormányzóhelyettes Urunk elvesztése felett érzett fájdalmunkat fokozza az a tudat, hogy hősi halála a legelső magyar embert, szeretett Kormányzó Urunkat, az első magyar apát borította gyászba. A tragikus hír halálára első gondolatunk Kormányzó

Urunk és Hitvese felé fordult és kéri az Isten, hogy erősítse meg őket azzal a tudattal, hogy szerető gyermekként áll mellettük a magyar nemzet minden egyes tagja és laborál az áldozat előtt, amelyet Apa és Fiu a magyar nemzet jövőjéért hoztak.

Es mérhetetlen együttérzéssel és nema hódolattal tekintünk az özvegyen maradt szerető hitves és az árva maradt gyermek felé. Kormányzó helyettesünk áldott lelkű hitvese kötelességének érezte, hogy a front sebeit gyógyítsa és most gyógyíthatatlan sebet ütött rajta a tragikus sors, amelynek elviselésére csak minden magyar együttérzése adhat erőt és reménységet.

Három találkozás a Kormányzóhelyettesessel

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A sors különös rendelkezéséből háromszor találkoztam Kormányzóhelyettes Urunkkal. Három olyan találkozás, amit az életben soha nem lehet elfelejteni.

Az első találkozás 1940 szeptember 6-án, Nagyvárad visszatérésének történelmi ünnepnapján történt, midőn először üdvözölhettük Ős Szent László városának falai között, abban a boldog órában, midőn minden nagyvárad-i magyar ember szíve a viszontlátás és visszatérés boldog örömeiben vert, s amidőn a legelső magyar ember, Kormányzó Urunk fehér lován bevonult az ősi városba.

A második találkozás, 20 hónappal később, 1942 május 7-én történt, midőn a már magyarra lett Nagyvárad, Szent László királynak, a város alapítójának 900 éves születése és szentté avatásának 750-ik évfordulója alkalmából országos ünnepséget rendezett.

Ennek a szép és megható ünnepségnek, a Szent László hétnék legszebb napja volt május 7-ike, midőn a Főméltóságú Kormányzóhelyettes Ur és ifjú Hitvese, ebben a minőségükben

Apolló Filmszínházban

Péntektől

A szezon legnagyobb dzsungelfilmje

Itél a dzsungel

16 éven felülieknek!

Belvárosi

Csak 3 napig!

Kisértés

3 érdekes ember küzdelme a szerelemért.

F szereplők: Kárdy Katalin, Bulla Ema, Nagy István, Mihályffy, Halmay

Jókai Mór örökszép regénye

Fekete gyémántok

Főszereplők: Szelezky Zita, Jávor Pál, Csontos, Mály Gerő a CASINOBAN

először lépték át a város kapuit, hogy velünk együtt örvendzesszenek, hogy részt vehessenek Nagyvárad városának diszközgyűlésén, amelyen kimondattott, hogy a város közönsége Szent László emlékére lovasszobrot emel a város központjában, s a midőn a város közönsége leleplezte Kormányzó Urunk bevonulását megörökítő történelmi festményt.

Amidőn ezen a szép napon este kigördült vonata a pályaudvarról, a Himnusz akkordjai mellett, nem gondolhattam és senki sem gondolhatta, hogy ez a találkozás utolsó lesz és hogy többet élve Őt nem láthatja viszont Szent László város magyarsága.

Es a harmadik találkozás ez előtt két nappal, az Országház kupolacsarnokában döbbenetesen megrázó erejű volt.

Égő kandaláberek között ott feküdt

egyszerű koporsóban a nemzet reménysége, a jövő biztosítéka, akinek kihült teteme felett könnyes szemmel állott a megtört szülőknél és hitvesen kívül az egész magyar nemzet. A fájdalom oly mély volt, a gyász oly megható módon nyilatkozott meg, hogy a két barát nagyhatáron képviselői: Ribbentrop és gróf Ciano külügyminiszterek, valamint a többi idegen hatalom képviselői is mélyen megindulva és a legmélyebb emberi együttérzéssel osztoztak a nemzet mély gyászában és mérhetetlen fájdalomában.

Es aztán az utolsó út a parlamenttől, a pályaudvarig, ahol százezrek állottak, hogy még egyszer láthassák legalább a koporsóját annak, aki a magyar ifjúság ragyogó vezére és egy nemzet reménysége volt.

„Ez a hősi élet és hősi halál kötelez bennünket”

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Az emlékezés színei és a fájdalom sötét gyásza mellett megjelenik lelkünkben a kötelességűdát, amelyet Kormányzóhelyettes Urunk hősi élete és hősi halála nekünk parancsol.

Hősi élete örök forrás, példamutatás, kibontott zászló volt a magyar nemzet, a magyar ifjúság számára.

Hősi halála megráz bennünket, de egyúttal felemel; ez a halál a magyar nemzet jövőjének záloga, mert a legnagyobb áldozata nem egyszer országok, népek sorsát igazítja el.

Ez a hősi élet és hősi halál kötelez bennünket. Arra kötelez, hogy becsüljük meg hőseinket, mert „csak hősök formálnak nemzetet és nemzet csak az, amely hőseit megbecsüli.”

Amidőn tehát a megrendítő csásás nyomán megszólal bennünk a egyszerű példás parancs, dicsőséges Kormányzóhelyettes Urunk legutolsó szavataira figyelünk fel, amellyel a repülőéletre hívta fel a magyar ifjúságot.

Ugy vélem, hogy mindaddig, amíg Kormányzóhelyettes Urunk emléke-

nek méltó megörökítésére nem intézkedhetünk, az Ő szellemében cselekszünk: ha máris a magyar repülésügy előmozdítására törekszünk. Tisztelettel javaslatot teszek, határozta el a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy Kormányzóhelyettes Urunk emlékére a kassai repülőakadémián alapítványt tesz, hogy ott a magyar katonai repülőéletre az Ő szellemében egy-egy, lehetőleg nagyvárad-i fiu neveléssék.

Javasolom továbbá, hogy Kormányzóhelyettes Urunk elvesztése felett érzett fájdalmának a törvényhatósági bizottság a Kormányzó Ur Főméltóságához és a m. kir. kormányzó utókegy feliratban, valamint az özvegy Kormányzóhelyettesné Ős méltóságához intézett részvétiratban is adjon kifejezést.

Végül javasolom, méltóztassék a nemzet kiváló fiának dicsőséges emléket és elhunyt felett érzett fájdalmát a közgyűlés jegyzőkönyvének lapjain megörökíteni.

Legyen áldott dicső emléke!

Dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök beszéde

A polgármester beszéde után Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök emelkedett szólásra s a következőket mondotta:

A főispán ur ajkairól elhangzott kegyeletos emlékezés szavai, a törvényhatóság minden egyes tagjának lelkében élő és együttérző visszhan-

got támasztottak. Minden magyar lélek kitarult és osztozik a fájdalomban, amely vitéz Horthy István kormányzóhelyettesünk hősi halálával rászulyosodik az első magyar emberre és családjára, ahol a hős fiut hitvest és ifjú atyát gyászolják: a magyar hadsereg, amely egy vitéz fő

Minden nép és középiskola **tankönyveit** bizalommal vásárolja

„Orszem” könyvkereskedésben Szilágyi Dezső-utca 1. szám. Színház mögött.

Tanszerek, írószerek, iskolai nyomtatványok teljes raktára. Te ffon 10-77.

nadnagyot és a kötelességteljesítésben példamutató bajtársat veszített; de rásulyosodik a fájdalom az egész magyar nemzetre, hiszen vitéz Horthy István életével az a remény nyúlt ki, hogy Kormányzó Urunk Ótóméltósága történelmi országoló és országgyarapító munkájában, gondot és fáradságot megosztó segítőtje bír és nagy-szerű munkájának folytatója lesz.

Polgármester ur Ótóméltóságának indítványa bizonyosága annak, hogy nemzetünk eleterői virulnsek, töretlenek, amely a gyász elnémitő dőb-henetében alkotó szót tud kimondani és a fájdalom szorongásában a segítő cselekedetig tud felemelkedni.

Nemzetünket életének boldog és békességes folyása sokszor meggon-dolatlanul magabizóvá tette de nagy-ságának és történelmi iharukat álló erejének egyik titka éppen az, hogy bajban, gyászban és szerencsétlenségben tudatára ébredt, hogy életét nem az ostoba véletlen és vak sors, nem a történelem szeszélyes játéka, hanem az isteni Gondviselés intézi.

A magyar hivatás telejtsítése közben lelte hős véget Kormányzóhelyette-sünk, akinek elmulása nemcsak a gyász sötét fájdalmát borította a ma-gyar földre, de hős áldozatának köteles-ségteljesítésével világító tüzet is gyujtott.

A borzalom, mely a háborút kíséri, bizonyára fájdalmas és szivettépő De ezért azok a felelősek, kik a szörnyű pusztulást lelkiismeretlenül felidézik. Azonban, ha a nemzet benne áll az életéért rákényszerített harcban, vilá-gító hódolat illeti meg azokat, akik-ben a lelkiesség és áldozatkészség esz-ményi szelleme minden földi indulat fölé emelkedik.

Ebből az emelkedettségéből születtek nemzeti életünk százados harcainak hősei, akik közül sokan nem gyűjtöt-tek kincseket, nem irtak könyveket, de beleirták nevüket a magyar törté-nelem könyvébe és küzdelmük nem romboló, hanem alkotó munka volt, mert nemcsak földben, kőben, ércben él a nemzet, hanem mindenekfelett szellemben és a mulandósággal dacoló eszménységben — és ennek papjai a nemzet hősei.

A Kormányzóhelyettes nem fájdal-mas és tragikus esetét, hanem ezt a hős felemelkedését látjuk és ez a lá-tomás kitartásunkat acélozó erő lesz mindig a magyar áldozathozatal és lelkiismeretes kötelességteljesítés sokszor fájdalmas útján. Ebben se-gítsen bennünket a Miadenható.

Sulyok István beszéde

Ezután Sulyok István nyugalmazott református püspök méltaitta Horthy István emlékét.

— Im már 48 órája annak — mon-dotta — hogy a Kormányzóhelyettes a Horthy család ősi kriptájában nyugszik. A megkínzott emberi lélek megkérli feltenni a kérdést: Miért kellett ennek megtörténnie? A pogány világéret szerint a fátum akarta így De mily üresek és semmitmondók

ezek a szavak. Mennyire nem felezik ki a féidalmat, amelyet mind hazánk érzünk, a vigasztalódást, amelyet hitünk tanításai nyujtanak és a felemel-kedést, amelyet a hős áldozathozás tényéből merithetünk. A Kormányzó-helyettes a nemzeti eszmény szolgálá-tában önként önmagát adta áldozatul s ez az önkéntesség megsokszorozza az áldozathozás nagyságát.

A továbbiakban a polgármester ja-vaslatával kapcsolatban beszélt emel-kedett szavakkal Sulyok István püspök.

Határozati javaslat

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága mély megindultsággal fo-gadja a város polgármesterének őszinte érzéstől áthatott beszédét, amellyel vitéz nagybányai Horthy Ist-ván Kormányzóhelyettes urnak 1942. évi augusztus hó 20-án történt hős haláláról és ezáltal szeretett Kor-mányzó Urunkat és családját, a Kor-mányzóhelyettes ur özvegyét és kis fiút és az egész magyar nemzetet ért rettenetes csapásról emlékezett meg.

A törvényhatósági bizottság a nem-zet kiváló fiának dicső emlékét és el-hunyo felett érzett fájdalmát a köz-gyűlés jegyzőkönyvének lapjain is megörökíti.

A törvényhatósági bizottság a nagy nemzeti gyászban mélyeséges hódolat-tal és fíu szeretettel tekint Kormány-zó Urunkra és elhatározza, hogy

— Nagyvárad városa, amely törté-nelme folyamán mindig vérvél és veritékével táplálta intézményeit, ez-uttal jelentős alapítványt tesz, amely-lyel nemcsak a város, hanem az egész nemzet magasztos érdekeit szolgálja, amivel egyuttal kötelességet teljesít a hazájáért hős halált halt Kormányzó-helyettes iránt.

Beszéde után a polgármester felol-vasta a határozati javaslatot, amelyet a közgyűlés közfelkiáltással tett ma-gáévá. A javaslat a következőképpen hangzik:

Kormányzóhelyettes urunk elvesztésé-lellett érzett fájdalmának a Kormányzó Ur Ótóméltóságához és a m. kir. Kor-mányhoz intézendő külön feliratban és az özvegy Kormányzóhelyettesné Ótóméltóságához intézendő részvélirat-ban is kifejezést ad.

A törvényhatósági bizottság a vá-ros polgármesterének javaslatára el-határozza, hogy nemes emlékének megörökítésére két alapítványi helyet létesít abból a célból, hogy repülő-tisztai akadémiákon a magyar légierő-ör-váro nagy feladatokra egy-egy nagy-váradai ifju nyerhessen repülő-tiszt-i kiképzést és megbizsa a város polgár-mesterét, hogy erre vonatkozólag in-dítványát kellő időben tegye meg.

E határozatával a törvényhatósági bizottság szerényen rója le a hála

megemlékezés adóját Kormányzóhe-lyettes Urunk emlékével szemben.

A törvényhatósági bizottság ezen határozatát Főméltóságú Kormányzó Urunkhoz és a m. kir. Kormányhoz intézendő felirat és az özvegy Kor-mányzóhelyettesné Ótóméltóságához intézendő részvélirat megszerkeszté-se és a további intézkedések megte-tele végett a város polgármesterével közli.

A határozati javaslat felolvasása után dr Hlatky Endre főispán a kö-vetkező szavakkal rekesztette be a rendkívüli közgyűlést:

„Tekintetes Törvényhatósági Bizott-ság!

Rendkívüli közgyűlésünk napirend-jét kimerítettük, több tárgunk nin-csen.

Hős halott Kormányzóhelyettesünk emléke legyen áldott!

Az Ur Isten segedelme kísérje a Kormányzó Urat és feleségét vala-mint az özvegyet, adjon erőt Ótómél-tóságainak a szörnyűséges terhük elviseléséhez, óvja őket és óvja a ki-csinyke árvát, adjon benne és általa is vigaszt a vigaszt-keresőknek.

Legyen az Ur Isten Nemzetünkkel, Hazánkkal, benne drága városunkkal és legyen velünk.

Rendkívüli közgyűlésünket beré-kesztem.”

A közgyűlés bezárása után a tör-vényhatóság tagjai kivonultak az Or-szágzászló elé, ahol dr Spós István rövid beszéd kíséretében helyezte el a város gyászkoszoruját.

A Kaukázus valamennyi hegyszorosa német kézen van már

Fontos bizonyítékok vannak német kézen arról, hogy a dieppei partraszállást nagy horderejű hadműveletnek szánták

Berlin. (NST.): Sztalingrád sorsa megpecsételtnek látszik. A döntés ideje már nem soká késhet. A sztalingrádi csata mellett változatlan hevességgel dúl a harc a Kaukázusban is. A hegy-szorosok kivétel nélkül német kézen vannak. A német haderő valószínűen a hegyvidéken keresztül indul támadásra a fekete tengeri partvidék ellen.

Berlin. (MTI.) A Német Távírtati Iro-da jelenti a Führer főhadiszállásáról: A véderő főparancsnoksága közli: Az angolok augusztus 19-iki partraszállási kísérleteiről hivatalosan közlik: A beérke-zett jelentések, a zeákmányolt ellensé-ges parancsok és a fogolyvallomások alapján most már teljes képet lehet alkotni arról a súlyos vereségről, amely az ellenséget a második arcvonal felá-lítására irányuló kísérletnél Dieppenél érte. Az ellenség szándékait saját feldo-rítésein eredményei, valamint a zeá-kmányolt hadműveleti parancsok, ame-lyek 121 gépirással sűrűn teligépellt oldalt tesznek ki, világosan tisztázzák. Ezek szerint a bizonyítékok szerint az ellenségnek nem csak az volt a célja,

hogy egyes pontokat elpusztítson, hanem az első hullámnak az volt a feladata, hogy Dieppe városát és kikötőjét elfo-galva, hidfőállást alkosson. A hidfőál-lás nagyságára jellemző, hogy a támadás céljával Arque la Bataille helységet jelölték meg.

A dieppei hidfőállás biztosítása előfeltétele a Somme és Szajnaközi partvédelem felgöngyölítésének és Abe-ville, valamint Le Havre kivételével újabb használható kikötőkre lehet szert-tenni. Ezeknek a szándékoknak keresz-tülvitelére az első hullámban 2 kanadai hadosztályt mintegy 25 kilométeres szé-lességben 6 különböző helyen vetettek be, ezek a csapatok kiválogatott értékű harcierőkből álltak, amelyeket külön ki-képzésben részesítettek. E mögött az el-ső hullám mögött állt a Dieppe—Portsmouth közti tengerrezen sok más cso-portot partraszállító hajó, szállítóhajó és cirkáló, köztük hat nagy, részben náciosokkal megrakott szállítóhajó és

3 teherhajó. Ezeknek a nagy erő-knek legnagyobb része nem angolokból állt, hanem szövetségeseikből és bizo-nyít, hogy a partraszállás nagy hord-erejű hadművelet lett volna. A megta-lált ellenséges parancsokat csak a két dandárparancsnok vihette magával. Mi elfogtuk az egyik dandár vezérkarát és a hadműveleti parancs így jutott birto-kunkba. Igen szigorú parancs volt, amely megtiltotta, hogy bármilyen formában fosztogassanak, mert a megszálló német csapatok a becsületességnek igen magas fokán állanak és a lakosság a partra-szállt csapatokat e szerint fogja meg-ítélni. Ennek a rendeletnek, amely már magában véve is hosszú tartózkodási szándékra enged következtetni, meg-tartására külön csendőrtisztet jelöltek ki megfelelő segéderőkkel. Minden esete-tősegre készen, azonban arról sem fe-ledezett meg a parancs, ha a helyzet kedvezőtlenül alakul és vissza kell vo-nulni.

Közvételte a honvédevezérkar az Anvilisban harcba-lépett honvédehadserég eddigi veszteségeit

A Magyar Távírtati Iroda jelenti: (18.számú hadijelentés.) A honvédevezérkar közli: Az elmúlt hótén a honvédeharcvonalát egyes ellenséges erőcsoportok elszigetelt támadásai érték. A támadáso-kat mindenütt visszavertük. Folyó hó 10-től 24-ig légvédelmi tüzéségünk asz-földi harcok támogatása mellett ös-szesen 50 ellenséges repülőgépet semmisí-tett meg. Augusztus hónap első felében vívott erős elhárító harcok során avodóállások hősies és eredményes védel-mében különösen kitüntette magát a ko-máromi honvédek egy kisebb harc-csoportja Salkaházy István főhadnagy pa-rancsnoksága alatt. A keleti arcvonalon ez év április havában harcba-lépett hon védsereg folyó hó 19-ig a következő veszteségeket szenvedte: Hős halottai tisz: 154, legénység: 2259, összesen 2413 fő. Sebesültek: tisz: 465, legénység: 11.093, összesen: 11.558 fő. Eltűn-tök: tisz: 30, legénység: 530, összesen: 560 fő. Tehát a veszteség összesen 14.531 fő.

Polgár József
Rakóczi-ut 18. Távbeszélő: 30 78
Tankönyvárusításra kijelölt keresztény üzlet
Kaphatók az összes iskolakönyvek, író- és rajzszerkek.

JÁVOR BÉLA:

Ellenforradalmi voltam az első kaukázusi gyalogezredben

— Emlékezés a hadifogság keserű éveire —

Nagyvárad, augusztus hó. Most, hogy a Kaukázus csöndjét a német előnyomulás harci zaja veri fel, ezeembe jut, hogy 1919 és 1920 telén az orosz hadifogság viszonyosságai engem is közel sodortak ehhez a gyönyörűség tartományhoz, amelynek szépségeit Lermontov oly nemes világlájdalommal énekeli meg. Nem földrajzilag történt ez a közeledés, hanem — katonailag. Néhány hónapig tagja voltam az első kaukázusi gyalogezred munkászáradatának, amely mint orosz ellenforradalmi alakulat Távolkeleten verubulódott össze és a vladivosztoki hatalmas, de akkor már tárgyalanná vált és elhagyatott védelmi rendszer 4-es eszámú erődjében helyezkedett el, hogy más hasonló alakulatokkal együtt felvegye a harcot a Távolkeletet is fokozatosan hatalmába kerítő vörös uralommal.

Reménytelen vállalkozás volt, nem is vette senki so komolyan. De a fehér hadseregek a Bajkál-on túli meuekült roncsai s különösen az egykori cari tisztek akik az idegen, főleg japán és amerikai megezálló csapatok védelmében is bizakodtak, még mindig ábrándoztak arról, hogy a Távolkeleten sikerül még talán egy félig-méddig fehér színezetű köztársaság-félt, talán egy idegen védelem alá helyezhető útközös államot alakítani, amely idővel megörösödve lassan tért hódít ismét nyugat felé.

Ezért apró ezredcsékket alakítottak, amelyeket nagyhangú elnevezésekkel igyekeztek komolyabbakká tenni. Egészén egyszerű egzisztenciális gondok is vezethették őket a kilátástalan katonasági továbbjártására. Mert mihez kezdhettek volna egy cari tisztt, akit a távolkeleti Tengermelléki Tartományba dobtak a rettentő polgárháború zürzavaros eseményei.

Hadifogoly-élet az uzurinszki táborban

En akkoriban, több ezer fogolytársammal együtt, a Vladivosztoktól nem messze lévő Nikolszk Uzurinszk városka óriási fogolytáborában álmodoztam a hazatérésről. Fertelmesen rosz viszonyok között éltünk. A havi ötven rubelre tiszti fizetésből az orosz pénz teljes leromlása miatt rég nem telt már egy darab kenyér vásárlására sem. Legényeségi ellátást juttattak ugyan nekünk az oroszok, de ez alig volt több annál, ami az éhenhalás ellen ugy-ahogy biztosít. Mindenféle munka vállalásával igyekeztünk tehát életszínvonalunkat emelni.

amit annál is inkább megtehettünk, mert — nyomorúságos helyzetünkre való tekintettel — hazulról érkezett hivatalos üzenet is mentesített bennünket a tiszti ranghoz méltó életmód szigorú betartásának kötelezettsége alól. Aki valami mesterséghez konyított, az iparosnak adta ki magát és vakmerően vett fel megrendeléseket. Egy zászlós barátom, akinek szobafestő volt az apja s

Elég volt a koplalástól

Jól megtervezett munkaközvetítő hivatal működött a táborban s mikor már én is megsokaltam a koplalást, részintam magam, hogy jelentkezzem itt. Előjegyeztek s én türelmesen vártam, hogy mit hoz a józerencse. Kis idő múlva egy orosz zászlós jelent meg a következő irodán és 22 munkást kért az első kaukázusi gyalogezred számára. A tábor legényeségi állománybeli lakói megvetően legyintettek a kezükkel: nem, katonáknak nem dolgoznak, ebből elégük van. A tisztek még ártatlanabbak voltak a kínálózó munka megítélésében s nagyon kecségtetőnek látták a fiatal orosz tisztt ajánlatát: vadonat új katonai ruházat, bőséges étkezés s a rendes zsold mellett külön fizetés. Huszonkét fiatal osztrák-magyar kadét, zászlós és hadnagy felcsapott tehát. Közöttük én is.

Elindulunk a bizonytalanságba

Szép kősző őszi délután volt, amikor bajtársaink kíváncsi sorfala között kivonultunk a táborból. Megyünk munkára! Tetezettünk magunknak a szerepben, hogy három-négy évi tökéletes tétlenség és az orosz forradalom kitoréka óta egyre fokozódó testi és lelki sanyalódás után végre ismét dolgozhatunk, köteleseink lesznek, emberséges ellátásban részesülünk, pénzt keresünk. Abban az időben minden hadifogoly azzal az elszánással ment munkára, hogy a várható tisztességes kereset mellett any-

Tulajdonképpen öccsiség volt...

Tisztában voltunk azzal, hogy komoly veszedelmeknek nézünk elébe. Végeredményben: egy ellenforradalmi alakulat kötelekébe lépünk, ha nem is fegyveresen, hanem csak mint egyszerű munkások. Tulajdonképpen örültség volt, amit csináltunk. S ahogy feje-

lgy nem volt számára idegen a mázolás művészete, vállalta a nikolszk-uzurinszki gimnázium kifestését s néhány bajtárs segítségével el is végezte a munkát. Az élelmesebbek kereskedéssel foglalkoztak s elég jól megtalálták a számitásukat. Akik semmihez sem értettek, napszámósok, földmunkások, házi-szolgáknak szegődtek el s két-három hónapi munka után tűrhető ruhaneműekkel s némi pénzzel tértek vissza a táborba ahol aztán hetekig játszották a nagytökécek szerepét a munkavállalásra még rá nem fanyalodott, kiéhezett és lerongyolódott bajtársak között. Emlékszem: egy olasz származású osztrák százados végső kétségbeesésében pesztránk ment el s találkozunk vele az utcán, amint gyermekocsit tologatott...

nyit harácsol, amennyire csak hozzájut a zavaros viszonyok között, az elképesztő bizonytalanságban és összevisszaságban. Az volt a felfogás, hogy egy hadifogoly nem tulajdoníthat el annyit az oroszoktól, hogy még mindig ottlakk, nagyon sokkal ne maradjanak adósai. A bajtársak biztató kiáltásai hallatszóttak felénk:

— Aztán csak ügyesek legyetek, rakodjatok meg, szédjétek össze minden megfogható!

Mert minden érték, amivel a hadifogoly visszatért a táborba, bizonyos mértékig közvagyonot jelentett. A munkáról jött bajtárs, ha rendesen kiöltözött, elajándékozta, vagy elkötyvettyelte régi dolgait, költséget a tábor kintinjában, kávéházában, színházában, megrendeléseket eszközölt a bent dolgozókkal és így hozzájárult az általános életszínvonal emeléséhez.

— Csak biztatók ránk! — hökködünk.

De mikor kiléptünk a magas deszkerítés kapuján, kisérsé elszorult a szívünk. Idők folyamán rab-lelkület alakult ki bennünk, a tunyaság, az elzártág, a felelőtlenség, a nyomorúságos biztonság lelkülete. S most térben és életlehetőségben nagy távlatok nyíltak meg előttünk. Bizonytalanná vált a holnap s a balszerencse más formái leselkedtek ránk, mint aminőkkel eddig megbarátkozni kénytelenek voltunk. Jól megnéztük egymást: vajjon ki lesz a közülünk ott a fogát?...

Tankönyv? Tanszer!

Előzőkenyen kiszolgálja a
TURUL könyvkereskedés
Pernyesz István, Rákóczi ut 7. sz.
Tel.: 27-80

minket, hogy nagyszerű dolgunk lesz. De aztán, sajnos, nem sokra mentünk vele, mert a derek fiatal zászlós fiúom italokat szerzett a városban s Vladivosztozig úgy berugott, hogy nekünk kellett leemelni a marhakocsiból, amelyben minket a gyönyörű orosz kikötőig szállítottak. S amíg a váróteremben ki-aludta mámorát, szétnézhattunk egy kicsit a konstantinápolyi mintára Arany-szarnak nevezett szépséges öböl partjain. Japán, angol és amerikai intervenció hadihajók horgonyozták a kikötőben, féltékenyen őrködve egymás hadseregeinek esetleges túlkapásai fölött. S mindenféle nyüzsgötek a cseh, lengyel, román és délszláv hadifoglyokból alakított légiók s a hamarjában szervezett kínai hadereg pompás egyenruhákba öltözött, kitűnően felszerelt katonái. Csak mi voltunk rongyosok és magunkra hagytottak, mi magyar és osztrák-úmet hadifoglyok.

Nagynehezen lelket vertünk zászló-sunkba s csak akkor derült ki, hogy a híres kaukázusi gyalogezred nem a város valamelyik kaszárnyájában székel, hanem valahol kint, a hegyek között, 13 kilométerre a várostól, a 4-es számú erődben. Megszépeztünk. Ez nem volt benne az alkuban, mikor a munkavállalási szerződést szabályszerűen aláírtuk. De a zászlós keserűen fakadt ki:

— Nem úr itt az orosz a saját hátyjában. Vladivosztozt összes laktanyáit idegenek szállították meg. Mi kiszorultunk a hegyek közé.

Már részvétet kezdünk érezni a nagy orosz nép siralmas tehetetlensége iránt s megjuhászodtak azok is, akik első felháborodásukban vissza akartak térni a táborba. Rendben van, megyünk a hegyek közé. A zászlós előzőkeny volt, kínai fuvarost fogadott nélkülözhetetleneknek vélt holmikkal tömött hátizsákjaink számára s aztán, végig a fényes forgalmu Szelvenszkaja uton elindult szedett-vetett, rozoga munkás-csapatunk a 4-es számú erőd felé.

(Folytatom.)

A Baross Szövetség az alábbi felhívást kapta:

A városi levénte parancsnokság lovagi tisztelettel felkéri a hölgyeket és leányokat, hogy a honvédségünk téli felszerelését célzó grüjtee varrási munkálatainál segítségkérzenek. A begyűlt adományok egy része varrásra és javításra szorul, ehhez kérem a hölgyek némes támogatását. E munkálatok naponta a levénte otthon kő-rősparti világos helyiségében folynak és pedig reggel 8-12.ig és délután 16-20 óráig. Kérem gyűszűt és ollót mindenki hozzon magával. A Baross Szövetség női tábora felkéri a tábor minden tagját, a Baross Szövetség pedig a Baross hölgyeket és leányokat, hogy eme némes felhívásnak minél többen tegyének eleget és az említett otthonban minél többen jelentkezzenek a némes és hazafias cél támogatására. Dr Horváth Györgyné B. N. T. elnök Nagy János ügyv. elnök.

Szabó Imre
hatóságilag kijelölt
bőrelasztó
Szent János-utca 6 alatt megnyit.

Írószerek, könyvek, iskolaszerek

legelőnyösebb beszerzési forrása

könyv- és papírkereskedésében
Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.

Berug a zászlós, mi pedig meztudtuk a sötét valót

Az oroszul valamiképp tudók oda-somfordáltak a tiszthez és allatai kezdték: mit várhatunk ettől az oktalan vállalkozástól. S ő kedvesen biztositott

Ujabb magaslati hágókon keltek át a németek a Kaukázusban

A bolsevisták kétségbeesett ellentámadással sem bírják feltartóztatni az előnyomulást. — A japán légiereő szünet nélkül folytatja súlyos támadásait Észak-Ausztrália ellen

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti a Führer főhadiszállásáról. A véderő főparancsnoksága közli: Hegyi csapatok a Kaukázusban újabb magaslati hágókon kényszerítettek ki az átkelést. A szétugrasztott ellenséges erőket megsemmisítettük.

Sztalingrádtól nyugatra a német támadás a makacs ellenséges ellenállással szemben újabb tért nyert. A kétségbeesett támadások elhárításánál csütörtökön egyetlen hadtest körzetében 135 szovjet páncélost semmisítettünk meg, illetve zsákmányoltunk. Harci kötelékek megsemmisítő hatással avatkoztak be a földi harcokba. Német repülők ezenkívül nappal és éjjel támadták a szovjet hátsó összeköttetési vonalait. A Volgan egy tartályhajót felgyújtottunk.

Kabuzától délnyugatra és Rzevevénél több helyen szétvertük az ellenség támadási előkészületeit. Az ellenség helyi jellegű támadásai összeomlottak. A Ladoga-tótól délre az ellenség erői erővel megtámadta a német állásokat. A szovjet csapatokat visszavertük és eközben 35 páncélost megsemmisítettünk. A szovjet légiereő csütörtökön légiharcokban a légvédelmi tüzérség tüze következtében 101 repülőgépet veszített. Hét ellenséges gépet a földön pusztítottunk el. Egy repülőgéppünk hiányzik.

A nyugati megszállt területek felé történt berepülések során 15 ellenséges gépet lelőttünk. Előőrhajók három gépet lőttek le. Eredménytelen nappali zavaró repülések után Nyugat és Észak-Németországban az angol légiereő kötelékei a péntekre virradó éjjel különösen Cassel ellen intéztek támadást. Az éjjeli vadászok és a légvédelmi tüzérség az eddigi jelentések szerint 35 repülőgépet lelőtt. Az angol légiereő augusztus 14. és 27. közötti időben 313 repülőgépet veszített. Ebből 52-öt a Földközi-tenger és Észak-Afrika felett. Ugyanezen idő alatt az Anglia elleni harcokban 63 saját gépünk vesztett el.

ger és Észak-Afrika felett. Ugyanezen idő alatt az Anglia elleni harcokban 63 saját gépünk vesztett el.

Fontos kulcsállást jelentő falut foglaltak el a németek Krimszkájától délre

Berlinből jelentik: (MTI) Mint a Német Távirati Irodával katonai helyen a hadijelentés kiegészítésül közlik, a bolsevisták kétségbeesett ellentámadásokkal sem bírták feltartóztatni a Kaukázusban előnyomuló német és szövetséges csapatokat. Német és szövetséges csapatok kemény har-

Ellenséges járőrök meghiusult támadási kísérlete az egyiptomi olasz állások ellen

Egyiptomi arcvonal. (Stefani) A Stefani Iroda Katonai tudósítója jelenti az egyiptomi arcvonalról, hogy csütörtökön ellenséges járőrök támadást kíséreltek meg az arcvonal különböző részein. A délelőtt folyamán több mint 50 ellenséges járőr igyekezett megközelíteni a parti övezetben az olasz állásokat, azonban tüzérségünk megfutamította őket. A délután folyamán jelentős ellenséges erők gépesített járművek támadásával kíséreltek meg támadást ugyanebben az övezetben, de a támadásokat ártalmatlanná tettük és sok ellenséges járművet pusztítottunk el. A légi tevékenység egész napon át élénk volt. A tengely erői egy Spitfire és egy Curtiss gépet lelőttek, a légelhárító ütegek ugyancsak két gépet lőttek le. (MTI)

Rómából jelentik: (Stefani) Az olasz főhadiszállás 823. közleménye: Az egyiptomi arcvonalon visszavertük az ellenség felderítő osztagoknak

Nem ázik át ballonja

ha **Végh** festőgyárban tisztítja és impregnáltatja Bémer-tér 2. Liliom-u. 12. Szent László-tér 12

cokban több magas hegyi terepet foglaltak el és az elfoglalt területeket megtisztították az ellenséges csapatok maradványaitól. Több magas hágón megtörték az ellenség ellenállását. Elkeseredett harcok folytak több magaslatért, melyeket német csapatok rohammal foglaltak el. *Krimszkájától délre egy német zászlóalj megtámadott egy községet, amely kulcsállást jelentett, minthogy innen fontos hegyi útvonal indul ki. A község elfoglalása után a bolsevisták 11 ellentámadást indítottak a község visszafoglalására, minden eredmény nélkül. A német zászlóalj megtartotta állásait és egy talpalatnyi földet sem adott fel a megszerzett területeiből.* A Kalmük-földön a német csapatok

szintén tovább nyomultak előre. A keleti hadszíntér északi részén a volhovi hídfőnél csütörtök délelőtt a bolsevisták erős gyalogos és páncélos csapatokkal támadást indítottak, melyek a német tüzérség zárótüzében összeomlottak. Az Ilmen-tótól és Leningrád körzetében csütörtökön számos légiharc alakult ki. Német vadászok saját veszteség nélkül 16 szovjet gépet semmisítették meg. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) A rszevi súlyos harcok még tartanak. A szovjet áttörési kísérletei azonban meghiúsultak. Német repülők több hullámban támadást intéztek Sztalingrád, valamint Moszkva környékén lévő repülőterek ellen és igen sok nagy terjedelmű tüzet figyeltek meg.

tüzérségi tüzzel támogatott támadásait. Német vadászok légiharcban három ellenséges gépet lelőttek. A Gela és Cumiso elleni légitámadások során a légvédelmi ütegek eltalálták a támadó gépek egyikét. A repülőgép lángolva lezuhant. Egy másik ellenséges repülőgép súlyosan megrongálódott és kénytelen volt leszállni. A bombázás következtében a polgári lakosság egy ember meghalt, több meg-

sebesült. A bombázás okozta károk lényegtelenek. (MTI)

Berlinből jelentik: (Inter Inf.) Berlini katonai körök az elmúlt éjjel Cassel ellen intézett angol légitámadást közönségesnek mondják és semmiképp sem nagyszabásúnak. Ezzel kapcsolatban német részről kiadott jelentés alapján lehetségesnek tekintik, hogy Cassel felett minden harmadik gépet lelőttek. (MTI)

Súlyosan megrongáltak a japán bombák két hatezer tonnás hajót

Tokióból jelentik: (NTI) Mialatt a Salamon-szigetek második tengeri és légi csata befejeződéshez közeledik, a japán haditengerészet légiereje szakadatlanul folytatja súlyos támadásait Észak-Ausztrália ellen. — Az észak-ausztráliai hadigazdálkodási be- rendezkedésekben súlyos károkat okoztak. Az észak-ausztráliai Townsville még mindig ég. A kikötőjében

vesztéglő két hatezer tonnás hajót súlyosan megrongáltak a japán bombák, hogy azok felfordultak és ezekben hatalmas robbanást figyeltek meg. Észak-Ausztrália felett csütörtökön lezajlott légiharcokban 16 ellenséges repülőgépet lelőttek. Két japán gép nem tért vissza támaszpontjára. (MTI)

Németország a szövetséges államok sebesültjeit saját sebesültjeinek tekinti

14 nyelven közvetítene a sebesültek és hozzátartozóik között

Berlin. Saját tud. A német nemzeti szocialista párt külföldi szervezetének berlini vezetősége legutóbbi közlése szerint Németország a szövetséges államok sebesültjeit a saját sebesültjeinek tekinti, tekintet nélkül arra, hogy saját vagy német gondozás alatt állnak. Ez a párt-szervezet elsősorban a külföldi sebesültek gondozását és azok hozzátartozóival való közvetítést tűzte ki célul. Ezen közvetítés által vált lehetségessé, hogy a távol idegenben fekvő sebesültek hozzátartozóikkal állandóan érintkezhetnek. Ezenkívül gondoskodtak a külföldi sebesülteknek hazai olvasmányok-

kal és újságokkal való ellátásáról is. A külföldi szervezet ezenkívül szeretet-adományokat közvetített az otthonból a sebesült katonáknak. Ezen szervezet nemzetközi jelentőségét mi sem mutatja jobban, mint hogy 14 nemzet nyelvén történnek a közvetítések. Érdekes és szórakoztató előadások rendezésével gondoskodnak a külföldi sebesültek szórakoztatásáról, hazai művészek vendégfellépéssel.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a „MAGYAR LAPOK”-ot

Tankönyv

az összes állami és felekezeti nép- és középiskolák számára

Tanszerek, zeneiskolák és iskolai nyomtatványok gazdag választékban

Hunyadi József

kijelölt könyvkereskedésben

Nagyvárad, Rákóczi-út 2 szám.

Vidéki rendeléseket azonnal eszközölünk.

Hatalmas ládák telnek meg az összegyűjtött meleg ruhákkal

Látogatás a Levente Otthon gyűjtőközpontjában

Atható naftalinillat csap orunkba, amint belépünk a Kereskedelmi Csarnok épületének Körösre néző kapuján. A vásárt kölcsezőkön, melyek a Levente Otthon helyiségei felé vezetnek, szalma- és fagyapothulladékok. Az első emeleti folyosó baloldalán üres ládák sorakodnak egymás mellett, jobbszárnyán pedig, ahonnan éppen nagy kopácsolás üti meg fülünket, már veszegezett — tehát nyilván megtelt — ládák tornyosulnak egymás mellett s egymás hegyén-hátán. Hirtelenében huszonkilence számolunk össze. A harmincadikat most szegezi nagy ügybuzgósággal egy fiatal — s láthatólag a polgári életben ilyen munkát sohasem végző — levente. Mégis, úgy áll kezében a kalapács és úgy siklanak be erőteljes ütési nyomán a szegők a kemény deszkába, mintha világéletében ezt a munkát végezte volna: Hiába, a leventének minden munkában otthon kell lennie, s éppúgy kell forgatnia az ásót, kapát, kalapácsot, mint a fegyvert és a kardot, vagy — a tankönyv lapjait. A harmincegyedik — színlitig telt — ládat most hozza másik két levente. Még ma az is szállításra kész állapotba kerül.

S most nézzünk be a naftyterembe, ahonnan halk muzsika hangjai szűrődnek felénk

Karácsonyi készülődés

Izgas izgalma vibrál a levegőben. Kipirult arcú hölgyek hajolnak a hosszú munkaasztalok fölé s fúrge kezek turkálnak a sok, naftalanillatú, puha, meleg téli holmi között. Ujjas és ujjalán kötött mellények, gyapjuszálak, vastag harisnyák, szörme-, vagy trikóbélésű télikeztük, szörmebélésű kabátok, hősapkák, csuklóvédők, prémekek tornyosulnak a hosszú asztalokon jó, vagy kevésbé jó állapotban s ezekből válogatják ki a szorgos női kezek azokat, amelyek eredeti mivoltukban használhatók s különítik el azoktól, amelyek, mint nyersanyagok jöhetnek csak számításba, s feldolgozásra kerülnek. Az előbbieket tucatonként kötik össze, s úgy helyezik a ládába. Az utóbbiakat, — az eredeti mivoltukban tulságosan elviselt, sőt rongyos állapotuk miatt használhatatlanokat — külön ládába kerülnek a használati tárggyá föl nem dolgozott prémekek is. Legtöbb a jó, meleg gyapjusát. Ezekből hatalmas kötegek halmozódnak már a tulsó asztalon, ahova a már kiválogatott és tucatra kötött holmik kerülnek. A hosszú asztal végén látunk néhány sítápat is. Hat, vagy nyolc párat. Ez bizony még kevés. Node, hisszük, hogy ami ké-

sik, nem mulik. Minden nappal bizonyára növekedni fog az odakozási kedv. Mondja is az egyik kis levente, hogy ma már — a gyűjtés harmadik napján — sokkal jobb dolgok gyűltek össze, mint eleinte. Összegyűlt már néhány tucat nap- és hőszemüveg is. Egy kisebb asztalon pedig könyvhalmok emelkednek. Ugyanezen az asztalon látunk három — gázlárcot is. Reméljük, erre nem lesz szükség!

Használható állapotban

lévő, de itt-ott stoppolásra, foltozásra szoruló harisnya, keztü, sál, stb. is szépszámban van a gyűjtött tárgyak között. Ne gondolja azonban senki, hogy ezek a holmik így kerülnek ki a harctérre. Örök szégyene lenne ez a magyar asszonyoknak, leányoknak! A Levente Otthon egyik, kisebb helyiségét varrészobának rendezték be és ott foltozzák, stoppolják önkéntes munkaszolgálatra kész hölgyek az arra rászoruló ruhadarabokat. Egyszerre még kevesen vannak erre a nagy munkára, hiszen az ajánlkozásra várt

felhívás csak ma jelent meg. Nem kétséges azonban, hogy a felhívás nyomán seregestől fognak jelentkezni szabad idővel rendelkező, lelkes asszonyaink és leányaink a nemes munkára.

Halkan szól a rádió

s hangjai mellett csöndben, kevés beszéddel, de annál serényebben folyik a munka. A levegőben átható naftalinillat terejng, kint a folyosón a ládat szegező kis levente kalapácsa csattog ütemesen. A becsukott ablakok üvegét még torró nyári nap tüzes nyilai ostromolják, de itt, bent meleg téli holmikát válogatnak, osztályoznak, kötöznek szeretet-mozgáttal fúrge női kezek. Meleg, téli ruhákat, amelyeknek finom hajszálait a szív is megtölti, telíti a maga csodálatos áramával, a szeretet melegével.

Mert nem szabad, hogy egyetlen egy is fázzeik majd a télen a niszink köz. Várhol, Oroszországban.

M. Fodor Viola

Szombaton fejezték be a váradegyházmegyei „Kalász” vezetőképző tanfolyamot

Vasárnap délután ünnepélyesen mutatkoznak be a leányköri vezetők

(Nagyvárad). A Várad-egyházmegyei Kalász tanfolyama befejezéséhez közeledik. 17 lelkes tanítónő, leányköri vezető készült itt nemzetmentő hivatására. 10 napig imádkoztak, énekeltek, táncoltak a Szent Orsolya zárda vendéglátó intézetében. Felületes szemlélő csak annyit lát talán ebben a tanfolyamban, hogy fiatal tanult hölgyek saját szórakozásukra együttöltöttek 10 napot. Azután otthon, mikor más dolguk nem akad, a falu leányához is szólnak egy-két leereszkedő nyájas szót. A valóságban más-kép van. Ezek a tanítónők az új tanult női nemzedék úttörői, akik egyéni felelősségérzetből s fajtájuk iránti szeretetből megfogták a falu nagy-leányának kezét. Nem szórakozni jöttek Váradra, hanem dolgozni, tanulni. A nagy hőségben egész napi munkában fáradoznak, hogy minél többet vihessenek haza leányaiknak. A tanfolyamot a KALÁSZ tartja, az új fiatal Magyarország nagyszerű, talpraesett s legnagyobb női mozgalma.

1500 faluban 70 ezer falusi leányt irányít a KALÁSZ Leányköreiben. 7 éve dolgozik szívósan, a női lélek nagy áldozatoságával. Célja, hogy vallásos, erkölcsös, öntudatos magyar és gazdaságilag képzett családanymákat neveljen a falu leányaiból. Ősztől tavaszig foglalkoznak a nagy-leányokkal. És hogyan? Tanítva, játszva, táncolva velük egész vasárnap délután. Igazi hivatásos női munka az övék. A világ nem sokat tud róluk, mégis lassanként változik kezük nyomán a falu arca. Őt éve tanítják a nagy-leányoknak a magyar történelmet. A falut megfertőző idegen zenét, dallamokat minden hűhő nélkül kiszorítják a falvakból s helyettük igazi népi dalainkra tanítják meg a leányokat. A szép, feledésbe merült népi szokásokat föllevenítik, megtanítják újra. Télen táncos, szövő, varró tanfolyamokat tartanak a leányoknak és a szűkös körülményekhez igazodva tanítják őket főzni, beosztásra. S a falu leánya fölfigyelt a „Vezetőnének” hangjára. Szeretik őket a leányok, mennek utánuk. Hiszen a „vezetőnével” egyforma népviseletben, vagy egyenduhában járnak s meleg testvéri szálak fűzik őket egybe... Föl kell figyelniük erre a hangra és erre a munkára. Sokat beszélnek manapság társadalmi korlátokról, magyar és magyar közötti szakadékról. Az áldozatos „vezetőnének” nem beszélnek, csak cselekszenek. A női lélek odaadásával s eszményeik iránti lelkesedéssel. Hát

Megszűnt Drogériából
visszamaradt különféle áruk
eladók.
Zsolnai-szállítónál
Békéscsaba, Irányi-utca

ha úttörő példájuk utánzásra talál és mi újra egyek leszünk, magyarok és testvérek.

A váradi Kalász-tanfolyam befejező kis ünnepségét 30-án, vasárnap délután 5 órakor tartják meg az előző híradástól eltérőleg a Szent Orsolya zárdában. Akik szeretik a magyar falu leányát és átérzik milyen feladat vár rájuk, jöjjenek el. Igy érik szemünk előtt kalásszá a magyar vetés...

A rádió hirszolgálatának új rendje

A magyar rádió híreinek közlésében hétfőtől, augusztus 31-étől új rendet léptetnek életbe. Minden hirszolgálat előtt a bemondó jelzi majd, hogy a bemondást azonnal követő gongütésnél hány óra, hány perc az idő. Ettől függetlenül megmaradnak a műsorban eddig szereplő pontos időjelzések is. Egy másik újítás, amely ugyancsak hétfőn lép életbe, az lesz, hogy ezentúl a híreket mindig a harctéri eseményekkel kezdik, tekintettel arra, hogy a harcterek hírei állanak az érdeklődés előterében. Amennyiben a legutóbbi hírközlés óta újabb harctéri eseményekről hírt nem érkezett volna, úgy ezt a rádió ugyancsak a hirszolgálat élén közli majd hallgatóival. Az esti 21 óra 40 perces hirszolgálat ugyancsak a legújabb harctéri események híreivel kezdődik, ezeket követi majd a napi összefoglaló és az időközben beérkezett, nem hadieseményekről beszámoló hírek.

Egyházmegyei hangversenyt rendez a Katolikus Nőszövetség Nagyvárad felszabadulásának évfordulóján

1942 szeptember 5-ikén, szombat este 6 órakor, hálás visszaemlékezésel Nagyvárad felszabadulására, a Katolikus Nőszövetség Bihari Kerületéhez tartozó összes nagyváradai katolikus asszony- és leányegyesületek egyházzenei hangversenyt rendeznek.

Ünnepi beszédet mond dr. Némethy Gyula prelátus kanonok. Közreműködik: Gregor Klára orgonaművész, László Magda, Szabó Miklós, a m. kir. Opera tagjai. Az orgonán kíséri Paulovics Géza egyházkarnagy.

Kétfélmillió munkára veszett kárba egy hónap alatt az Egyesült Államokban. Genfből jelentik: (MTI) A Budapesti Tudósító jelent: Newyorkban átérkezett jelentés szerint az Egyesült Államokban július havában 22 sztrájk esetet következettben közel kétfélmillió munkára veszett kárba.

Boda nővérek

a hegedű- és zongoratanítást szeptember elsején megkezdik Nagy Sándor-utca 6. szám alatt

Mátyás mozgószínház mősora

Mátyás király-út 62.
16 éven felülieknek!

Telefon: 17-64.
16 éven felülieknek!

JUD SÜSS

a német filmgyártás remeke

Főszerepben: Werner Krauss, Heinrich George.

Előadások: ma vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor, holnap hétfőn 7 és 9 órakor.
Olcsó helyárak. Legújabb híradók.

NAGYVÁRAD JELVÉNYEI

Irta: Széll Sándor dr., Biharvármegye tb. főszolgabírája

A mai Nagyvárad alapításának érdeme a legnépszerűbb magyar király, az ezeréves magyar történelem leghatalmasabb alakjának, Szent László királynak nevéhez fűződik. Ez a legkiválóbb Arpád-házi uralkodónk a hagyomány szerint angyali sugallatra határozta el azt, hogy gyermekkori lakóhelyétől, az ősi Bihar várától — ahol nagynevű elődje, Szent István királyunk 1029-ben püspökséget alapított, amely azonban a Szent István halála után bekövetkezett forradalmak idején elpusztult — ettől az ősi szkita-hun településtől délre, a mai várad helyén egyházat épít és oda püspökséget alapít. Elhatározását 1093-ban tett követte, amely nagyjelentőségű eseménynek 1943-ban lesz a 850-ik évfordulója.

Bihar-Várad (később Várad, majd Nagyvárad) nagynevű alapítójának személyével kapcsolatos kiváló hagyományait jelvényeiben mind a mai napig fenntartotta. A város legrégebbi pecsétjein a többi magyar városok akkori pecsétjeihez hasonlóan — a maga védőszentjét — Szent László királyt ábrázolja.

Szent László király

riszteleének és így a régi Bihar-Váradnak is legjellegesebb rajongója Nagy Lajos király a város jelvényeit a maga királyi színeiben: kék-arany, illetve kék és sárga — erősíti meg. Ezek az Anjouk korabeli színek: kék-sárga, mind a mai napig fennmaradtak a város jelvényeiben. Külön kiváltsággá az Anjou színeket csak Kassa városa viselhette az 1369-ben kelt királyi adománylevel alapján, amelyben Nagy Lajos saját királyi jelvényeinek a város által való használatát engedélyezte örök időkre.

Nagyvárad jelenlegi heraldikai jelvényeinek (címerének és zászlajának) egyik első változatát Báthory Kristóf fejedelem idejéből ismerjük. Ő is és bátyja, Báthory István, a későbbi lengyel király is sok kiváltsággal halmozták el a várost. Az 1580-ban adományozott címerpajzs két alapon arany koronán ágaskodó koronás arany oroszlán látható mellső mancsaival feldönt fogat. Ebben kétségtelenül felismerhetjük Szent László királyunk jellegzetes ábrázolását.

Az oroszlán

Imre királyunk óta spanyol hatásra — nyilván feleségének, Arragóniai Alfonz király leányának, Konstanciának kiejérése miatt bejött spanyol lovagok hatására vezethető vissza — használatos Magyarországon, mint a fejedelmek jelképezése. Az Aranybulla pecsétjén látható címerpajzsban is oroszlánok (leopárdok) láthatók, amelyeket az ősi néphagyomány a hét honfoglaló vezér (hadnagy) jelképezésének tart, amelyekről a nagy bihari költő, Arany János is így ír egyik balladájában a király zászlajáról, ahol a Mátyás király korabeli jelvényeket ismerteti:

*Dit három ezüst csik szép vörös
mezőben:
Látszik, hogy piros vér megöntözte
bőven,
De a hét oroszlány nincsen immár
közte,
(Hét magyar vezérünk) mint egykor
időben.
Szalonta, 1855.*

Az oroszlán tehát az akkori felfogás szerint minden községet kizáróan jelezte.

delmet, királyt jelképez. Különösen áll ez a biharvárad címerpajzs oroszlánjára, amely korona felett ágaskodik és fején is királyi koronát visel. A bárd királyaink közül nagy katonaszentünknek, Szent László királyunknak, jellegzetes ismertetője, akit éppen ezért sokhelyt Bárdos Lászlónak is neveztek.

Az ebben a címerpajzsban is fennmaradt kék-arany, illetve kék-sárga színek pedig nemcsak, hogy az Anjoukra való emlékeztetést vannak hivatva fenntartani, akiknek Bihar-Várad kiváltságai és hatalmas fejlődése tekintetében olyan sokat, lehet mondani, mindent köszönhet, hanem ezeket a színeket viseli Kormányzó Urunk is családi (hét haránt-sávós) lobogóján is ezek a színek szerepelnek Erdély és a székelység ősi jelvényeiben is és így Bihar-Várad ezen színeknek a fenntartásával Erdélyhez való ősi kapcsolatainak ápolását is dokumentálni kívánta, amellyel az Erdély Kapuja nevet is kiérdemelte.

Váradot 1600-ban

II. Rudolf császár kiváltságaiban megerősíti és ezen kiváltságok közé tartozott az ősi fejedelmi jelvényeknek használatát megfelelő bővítésekkel, de az ősi Anjou-korabeli kék-arany, illetve kék-sárga színeknek fenntartása mellett.

Az új címer, illetve a régi címerpajzs bővítése abban állott, hogy a szent-

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — Polgári árak!

lászlói bárdot égből alászálló angyal nyújtja át a nagy királyt jelképező koronás oroszlánnak, ami Szent László hadakozásának isteni sugallatra, felsőbb parancsra való visszavezethetőségének, vagyis Szent László isteni elhivatottságában gyökerező országzászlójának gyönyörű jelképezése. Címerszimbólika tekintetében teljesen egyedülálló ez a címer és hozzá csak Nagyszalonta 1606. évi címere mérhető.

A címerpajzs felett szokásos koronás sisak és a sisakon a pajzsbeli oroszlán látható. A sisakfoszlányok színe teljesen szabályos, amennyiben a heraldika idevágó szabályainak megfelelően a címerpajzs színeit követi, vagyis: kék-arany. Ez a kék-arany, illetve kék-sárga Nagyváradnak u. n. szalagszíne. A városi szalagokon (koszorú, stb.) pecsét-sínörjain és aktaszínörjain tehát ezeknek kell szerepelni.

A heraldika

idevágó szabályai értelmében Nagyvárad városának zászlaja elvileg ugyanazon színeket kell, hogy mutassa és ugyanazon címeralakokkal, amint az a címerpajzsban látható. Ez az u. n. heraldikai zászló.

Nagyvárad mai címere érdekességével, szimbolikájával és ezeréves történelmünk egyik legremekesebb korszakára való hivatkozással minden más címerrel alkalmasabb zászlón való ábrázolására. Ez indította a Biharvárad Társaságot arra, hogy Nagyvárad nagyjelentőségű, a város alapítási jubileuma alkalmából a város ősi hagyományainak tiszteltetésére és ápolására díszes selyemre hímezett felvonulási zászlót adományozzon a városnak, amelyet későbbi alkalmasabb időpontban fog az illetékeseknek átadni. A díszes és remekbe készült polgármesteri zászló rudjába katonai zászlószegek vannak beérősítve és ezeken azoknak a nevei örökítették meg, akik a zászló elkészítéséhez adományaikkal hozzájárultak.

Az ilyen polgármesteri díszzászlót ünnepélyes felvonulásokon, körmeneteken és díszközgyűléseken rendszerint egy városi hajdú (akinek egyenruhája megtervezésénél is általában a pajzs színeket veszik alapul), visz kézből a polgármester, vagy helyettese, illetve a város küldöttsége mellett

(Második betétező közlemény következik.)

Magyar honvéd és az orosz nép

— A honvédhadítudósító század közlése —

A magyar honvédség mindig nevezetes volt messzemenő lovagiasságáról.

Ez a lovagiasság nagyapáról-apára, apáról-fiúra szállott, soha egy pillanatra sem halt ki a nemzet fiából. Ezt a tulajdonságot elsajátítani, vagy megtanulni sohasem lehet. A lovagias gondolkodás a nemzet lelkéből sarjad és a nemzettel együtt születik.

Amikor a bolsevistákat bekerítették, azok az eddigi makacs ellenállástól eltérően, aránylag könnyen megadták magukat a magyaroknak. Miért?

Csodálkozhatnánk, hiszen az orosz propaganda mindig azt hirdette, hogy a magyarok barbár emberek, mindenkit legyilkolnak, sőt még a gyermekeket is felnégyelik. Az orosz katonaság azonban már nem hisz ennek az állításnak, otromba hazugságnak. A honvédség emberiségét a megszállott terület polgári lakossága is megismerte s ez a lakosság is továbbterjeszti az emberséges honvéd híret.

A trissen meghódított területről a polgári lakosság elmenekült. Egy-egy községben 10—15 öregasszony és ember maradt otthon. Napokkal később azonban, amikor az otthonmaradt öregek értesítették az elmenekültöket, hogy a magyarok nem bántják őket — mint ahogy róluk híresztelték — lassan megnépesedtek a községek. A magyar honvéd emberséges mindenkivel, még ha ellenséges ország lakosságáról van is szó.

Igen érdekes dolog történt az egyik

községben napokkal azelőtt. A községben hosszabb időre pihenőre tért egy honvéd alakulat. A lakosság először elbujt házaiba és nem is mutatkozott. Később azonban előjöttek rejtekhelyeikről és örömmel állapították meg, hogy a magyarok valóban rem is olyan veszedelmeselek.

Egészen meglepődünk, mikor a község birájával egy küldöttség jelent meg az alakulat parancsnokánál és felajánlották neki a kolchozvezetői tisztséget. A parancsnok persze kijelentette, hogy ő magyar katonatiszt és ilyen tisztséget természetesen nem vállalhat el.

A küldöttség tagjai erre adományozták kérésüket, hogy az alakulat parancsnoka vegye védelmébe a községet és ennek ellenében az alakulat mindennel ellátják, amire szüksége van.

A parancsnok erre értésükre adta, hogy ő kötelességből amugy is ellátja a község védelmét, mert hiszen megígította mindenkinek a magántulajdonban lévő kis kertek és vetemények pusztítását. Erről írást is kapnak a község lakói.

Másnap reggel a talu tejet, dére egy horjút szállított a honvédköteléknek. Burgonyát pedig annyi hoznak, amennyire csak szükség van. Megtörténik, hogy a községen más alakulatok vonulnak keresztül és burgonyát akarnak ásni. Az oroszasszony nyomban előveszi igazolványát és az ott állomásozó parancsnokhoz irányítja. A parancsnok megkéríti, hogy mennyi burgonyára van szüksége az

átvonuló alakulatnak, ezt közli a községi bíróval és a következő pillanatban már a kolchozból hozzák az igényelt burgonyát.

A nép már annyira hozánott a magyar katonához, hogy bármi baja, vagy panasza van, hozzánk fordul tanácsért és segítségért. Ha egymás között nézeteltérésük támad, a honvédséget kéri fel döntőbíróul.

Hazaérkezett a község kommunista tanácsának volt elnöke is, egy öregebb asszony személyében. Az asszony azt hitte, hogy kilitének felledezése után nyomban baja lesz.

Nem így történt. Annyi történt, hogy az asszony ténykedését állandóan figyelemmel kísérték, de miután meggyőződtek arról, hogy semmi agitációs munkát nem fejt ki, békében hagyják a többiekkel együtt. Most a község kommunista tanácsának volt elnöknője könyörög, hogy ne hagyjuk el a községet s aggodalommal gondol arra, hogy nemsokára előcme gyünk.

Ezek az apró jelek arról tanuskodnak, hogy az orosz lélekben erős hatásváltozás állt be. Megtörténtnek a propagandának a hatása, amit csak a bolsevisták csináltak. Az orosz nép már tudja, hogy a lovagias magyarok felszabadulást hoznak nekik. A szabadságot, a templomot és a földet, élet- és vagyonbiztonságot, európaibb életet. Nem is hisznek már a propagandában. A magyar honvéd emberséges szívének híre a rajvonulaton túlra is eljut és terejed.

Sz. Kovács Imre, hadnagy

Mi már megvagyunk valahogy

Hogyan él külföld 1942 augusztusában

Közellátási hírek a világ minden részéből

Németország

A gyermekek ellátását azzal igyekeznek fokozni, hogy tejmagból állítanak elő gyermektáplálékokat.

A linzi különbíró egy mézáróst és fiát halálra ítélte, mert a háború kitörése óta 63 ökröt, 61 borjut és 33 sertést engedély nélkül vágtak le. A halálbüntetéseket már végrehajtották.

Az elzászi dohánytermő területeken mindenütt igen jó termést várnak. Ebben az évben Elzászban 2171 hektárnyi területen termelnek dohányt. A múlt évhez viszonyítva a terméshozadék csak kevéssé csökkent, még pedig a főzélékfélék többtermelésével kapcsolatban. Leginkább Strassburg környékén termelnek zöldseget a dohány helyett. Remélik, hogy az elzászi dohánytermés így is teljesen fedezi a német szivargyárak szükségletét, továbbá az új feketecigaretták gyártásának nyersanyagszükségletét.

1000 fajta érorsüveg helyett ezennel csak 9-ot gyártanak Németországban. Több ezer zsebkéstípust 10-12 fajtra szállítottak le. A cigarettaféleségek fajtáját 500-ról 150-re csökkentették. A szőlőmag után gyümölcsmagvakból is olajat állítanak elő Németországban. A Protektorátusban az idén elrendelték a cseresznye, meggy, barack, őszibarack, szilva és ringló magvainak értékesítését. Az ellátásügyi miniszter rendeletére szeptember 3-án tartják meg Németországban a szokásos évi sertésszámlálásokat. A számitási adatok alapján fogják megállapítani a harctéren küzdő alakulatok és az otthoni lakosság sertéshusellátására fordítandó mennyiségeket.

Franciaország

A francia mezőgazdasági és közellátási politika, mióta Leroy Ladurie a közellátási miniszter, a gazdák felszólítása és az élelmiszerpolitika szigorításának céljai között ingott. A miniszterre, úgy látszik, befolyással volt német-orezági útja, mert határozottan nyilatkozott az ottani piacrendről. Hangzotta, hogy a parasztnak fegyelmetten kell dolgoznia, nehogy még egyszer előforduljon az, ami 1941-ben, amikor is a vaj egyharmadrésze a fel dolgozás közben kárbaveszett.

A francia földművelésügyi miniszterum intézkedéseinek végrehajtásával kapcsolatban a nagyvárosok főzékelletése lényegesen megjavult. A július 20-29-e közötti héten Párizsban 50,6 tonna főzékelletet hoztak piacra, augusztus 1-5-ig 6060 tonnát. A nagyobb francia városokban az utóbbi hetekben naponta átlag 6000 tonna főzékelletet szállítottak. Ez a mennyiség most 15 ezer tonnára emelkedett.

Az eddigi szabályok szerint 6 francia étteremre vonatkozóan különleges szabályozás volt érvényben. Ennek alapján azok nem estek a más éttermekre érvényes korlátozások alá. Ez a kivétel június 15-e óta megszűnt. Az étkezési helyzet annyira súlyosbodott Franciaországban, hogy a hat vendéglő kiváltságait is meg kellett szüntetni.

Nagybritánia

A kekszgyártást 25 százalékkal, a csokoládé- és édesésgyártást 30 szá-

zalékkal, az üdítő italok gyártását 25 százalékkal fogják csökkenteni. Eme intézkedéssel egyidejűleg csökkenteni fogják a forgalomba kerülő márkák számát is.

A brit nyersvas és nyersacél termelése erősen hanyatlik. Ennek oka a vállalatok teljesítőképességének csökkenése, továbbá a svéd és északafrikai ércszállítmányok elmaradása.

Az élelmiszerbehozatalt július 15-e óta legezigorubbán korlátozzák Angliában. Irányadó körökben arra az álláspontra helyezkednek, hogy augusztus 15-től vagy szeptember 1-től kezdve minden élelmiszerbehozatalt megszüntetnek, kivéve, ami a hadsereget, vagy a hadianyaggyárak munkásait illeti. A következő hónapokban nem fognak már fagyasztott húst behozni Amerikából, hanem a nedvesség 90 százalékat elvonva porlakában fogják szállítani a húsmeleket. Bár a húsporttal tett kísérletek nem sok jót ígérnek, mégis remélik, hogy a lakosság meg fogja szokni ezt az új húsformát.

Eszakamerikai Egyesült Államok

Az Egyesült Államok háborús gazdasági életében újabb nehézségeket támasztottak a nyersanyagfőbbtermelési foglalkozó, illetve az árellenőrzéssel megbízott minisztérium és hatóságok közötti ellentétek. Egyrészt ugyan-

is igen fontos volna a hadigazdálkodási szempontból fontos nyersanyagok többtermelése, másrészt minden eszakközel meg akarják akadályozni azt, hogy az infláció veszélyét idézze fel.

A kormány megbízásából az illetékes hatóságok elhatározták, hogy a gyapjútermelési szubvenciók vásárlásokkal fokozzák, másrészt más hatóságok a legmagasabb árak megállapításával kedvét szegték a gyapjútermelőknek.

Az Egyesült Államokban már most erősen érezhető a halhiány, mert bizonyos parti vizeket a halászok a hadműveletek miatt nem kereshetnek fel. Bizonytalan a zsiriac helyzete is. Banánt egyre ritkábban lehet kapni és a cipőellátás kérdése is komollyá vált. A szállítási nehézségek miatt számolni kell azzal is, hogy a szénkészletek megcsappannak. Azokat, akiknek tüzelőberendezései olaj felhasználására készültek, mégis felszólították, hogy rendelkezjenek be a szénnel való fűtésre, minthogy az olajhiány még sokkal nagyobb.

Délamerika

Argentínában a nagy szárazság komolyan veszélyezteti a gabonatermést és a len vetését. A nagy szárazság következtében a legelők is kiégették, ezáltal a marhatenyésztés helyzete válsá-

gossra fordult.

Az argentinai képviselőház szükség-törvényt hozott, melynek értelmében a rendelkezésre álló és az azután behozatalra kerülő üzemanyagkészleteket kisajátítják. A kisajátítási törvény a háború végéig érvényben marad.

Argentínában földalatti tároló építését tervezik, ahová már az új termés is be akarják raktározni.

Braziliában a hajótérhiány miatt csökkentett szénzállítások igen súlyos helyzetet teremtettek. Kétséges, hogy a brazil ipartelepek nem kényeszerülnek munkájukat rövidesen beszüntetve.

A chilei rézkitermelés 1941. évben csúcsteljesítményt ért el és 453.495 tonna rezet bocsátott üzletfelei rendelkezésére. Remélik, hogy az idei rézkitermelés eléri az 500 ezer tonnát. Chile tavalyi kivitelének háromötöde a rézki vitelre esik. A kitermelt réz 90 százalékát az Egyesült Államokba szállították.

Románia

A 60 ezer km hosszú folyóvizekből és a 600 ezer hektár állóvízből az utóbbi években kitermelt halmennyiség 30-40 millió kg között ingadozott. Ebből a városokban 22 millió kg-ot (4 kg fejenként), vidéken pedig csak 8 millió kg-ot (0,6 kg-ot fejenként) fogyasztottak. A politikai változással a halellátásban is gyökeres változások észlelhetők. A nagy befektetések már kifizetődtek. Az igazgatóság vízterületén 22,58 millió kg. halat fogtak a tavalyi 18,17 millió kg-al szemben, ami 9234 millió lei értékű. Ebből 589,42 millió lei a halászoké.

A téli ellátást máris igyekeznek biztosítani zsir, szalonna, konzerv, sózott és füstölt hal tárolásával. Szárított, főzelleket és gyümölcszirt is igyekeznek nagy mennyiségben beszerezni. Tekintve, hogy a raktározás nehézségeibe utközik, az adagokat már most kiadják. Akóknak fizetése 10 ezer leinel kevesebb, valamint hadiövezgyeknek, hadiárváknak és a fronton harcolók hozzátartozóit előlegekkel segítik, hogy fejadagjukat kiválthassák.

A kukoricaforgalmat is felszabadították egyelőre két hónapra. A gabonatermelésnél magasabb árak elérésével kívánják a gazdákat arra rávenni, hogy feleslegeiket beszoigaltassák, míg a kukoricánál ugyanezt a célt a forgalom és az ár felszabadításával kívánják elérni. Ha azonban eme intézkedés eredményeképpen a kukorica ára indokolatlanul felszökne, úgy a köttöt forgalmat ismét be fogják vezetni.

Magyarország gyászát is hamis hírverésre használta fel az ellenség külföld

Berlinből jelentik: (MTI.) Illetékes német helyen közlik: Vitéz Horváth István hősihalált halt kormányzóhelyettes temetésére több európai vezető személyiség érkezett Budapestre. Jelenlétük nyomán külföldön olyan hírszélés látott napvilágot, hogy ezt az alkalmat nagy horderejű politikai tárgyalásokra használták fel. A tengelyállamokkal ellenséges külföldön bizonyos hírek egyenesen azt állították, hogy maga a temetés csupán politikai megbeszéléseknek szolgált ürügyül, amely balkáni értekezlet keretében ment végbe. A német főváros politikai körében az ehhez hasonló kitalálásokat teljesen alaptalanoknak mondják.

Szabad a jegyet?

Nagy zökkenéssel állt meg velünk a villamos a Szaniszló-utca sarkán. A régi utasok leszálltak, az újak fellepedtek és egy másik nagy zökkenéssel már haladtunk is tovább. A kalauz illedelmesen kéri a jegyetek. — A meglevőket lekezezi, az újakat kiszolgálja. Megy simán minden a maga rendje szerint. Egy csokoládé színűre napozott monoklis látalemberről azonban elakad a hétköznapi folyamatosság.

— Szabad a jegyet? — tiszteleg a kalauz.

— Bérlet! — Vágja oda honyagul az ablakon és mindenkin keresztül néző monoklis.

— Sziveskedjék felmutatni!

A monoklist mintha darázs csipté volna oldalba, felpattan a helyéről s csorba óraüvegét még vesztjőlöbbszemöldöke alá szorítva, hódul fel.

— Nem elég magának, ha mondom!

— Fel kell mutatni, kérem szépen — ez a szabály — próbálta csillapítani a hivatalos ember — mert megcsesett már, hogy otthon maradt a bérlet, s olyankor az ellenőr úr minket vesz elő...

A monoklis lesült képe szinte még jobban elieketedik a dühtől, belvágja öklét a zsebébe, hogy majd leszakad a kabát szárnya, kimarkol belőle egy csomó papirost és feje tetelt az-zal hadonászva, tájtékozott a kötelességét teljesítő kalauz „molesztálás” és „hitetlenkedése” miatt...

A kalauz végtelen nagy emberi türelemmel, szó nélkül végzi tovább a dolgát, a közönség pedig mélyéjszéken fel van háborodva.

Egy monoklis egyén és egy egyszerű közlekedési alkalmazott között felmerült ellentét tárgyalagos kiértékelése foglalkoztatta a megbotránkozott jelenlétű gondolatát skólavédője volt ez a jelenet annak, hogy álcasnyabb társadalmi állású ember lelki műveltsége miként győzedelmeskedhetik a többet mutató külső üres belseje felett. A látszólag egyszerűbb ember kényeszerült megmagyarázni a látszólag műveltebbnek, hogy a bérlet véletlenül otthon is maradhat, azért kell azt felmutatni, nem pedig len „hitelenségéből” és molesztálásból... A monoklis degenerált lelki-világa azonban még ma sem képes megérteni, hogy a világ lassacskán nagyot fordult — és ő is monoklijával együtt a villamoson és másutt is legfeljebb csak annyi megkülönböztetésre tarthat számot, amennyit magatartásával kiérdemel. Akad meg ma is néhány beteges agyrendszerű áldzsenti, akik még mindég ott tartanak, hogy egyötvenért vásárolt monoklijukkal pótolhatják annak a szellemi telkészsütségnek hiányát, amely szükséges volna ahhoz, hogy legalább átlagértéket képviseljenek a monoklin keresztül lemustrált embertársaik között.

Ez volt nagytalánosságban a jelenlétű megállapítása.

A villamos nagyot zökkenve újra megállt. Egy tábornok szállt fel. — szó nélkül felmutatta bérletét, a kalauz katonásan tisztelgett, a monoklis pedig mecszégnyülten, leugrott a mozgó villamosról...

KISKUN

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30, félévre 15, egy óra 2.50 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Elutazott Budapestről a bolgár és horvát küldöttség. A MTI jelenti: A Kormányzóhelyettes temetésén résztvevő bolgár küldöttség tagjai pénteken este fél nyolc órakor utaztak vissza Szófiába. Búcsúztatásukra megjelent a Keleti pályaudvaron Schindler Szilárd vezéréredezés vezetésével egy katonai küldöttség, Ghiczy Jenő, a külügyminiszter állandó helyettese, a külügyminisztérium protokoll főnöke és egy katonai díszszázad zenekarral. — Az Artukovics belügyminiszter vezetésével résztvevő horvát küldöttség pénteken este fél tíz órakor utazott vissza Zágrábba.

* SÓK GONDOT FORDÍT KIRAKATÁRA? Annak berendezése, csinosítása? De ne feledkezzék meg kirakatának üvegéről sem! **KÖSSON ÜVEGBIZTOSÍTÁST!** Ha előre nem látható véletlenségből eltörik az üveg, értékes árúja nem fog kárt szenvedni, mert a biztosító azonnal helyreállítja az üveggé. Az 1857-ben alapított legrégebbi magyar biztosító magánvállalat, az **ELSO MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG** helybéli: Szent László-ter 2. szám alatti főgynöksége készséggel ad felvilágosítást minden biztosítási vonatkozású ügyben.

Gyászulást tartott a kolozsvári ítéltábla. Kolozsvárról jelentik. (MTI) A kolozsvári ítéltábla vitéz nagybányai Horthy István kormányzóhelyettes hős halála alkalmával teljes ülést tartott. A teljes ülésen Vékás Lajos táblaelnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg a Kormányzóhelyettesről. A megemlékezést az ülés résztvevői mély megilletődéssel hallgatták végig.

Iskola-idényre harisnyát, pullovert, szvettort még jó minőségben vásárolhat
Horváth Károly cégnél
 Hlatky Endre-u. 8.

Beiratások a Szent Orsolya zárda iskoláiba. Óvoda és elemi népiskolába a beiratások szeptember 1, 2, 3-án délelőtt 9 és 12, délután 4 és 6 óra között. Pótbeiratások a leányliceum tanítónképzőbe és leánygimnáziumba: szeptember 4, 5, 7-én; magánvizsgálatok a leánygimnáziumba 1, 2, 3-án; különbözeti vizsgálatok: 1-én, javítóvizsgálatok 4-én lesznek. A liceum javítóvizsgálatok szeptember 7-én lesz. A vizsgálatok kezdete reggel 8 órakor lesz. Szeptember 8-án reggel 9 órakor az új iskolai évet Veni Sancte-val ünnepélyesen nyitjuk meg. 9-én tanítás.

Márkás órák, ékszerek, disztárgyak
 nagy választékban
 Arany, briliáns, ezüst beváltás
 Ora, ékszer, szakszerű javítás
Viktor Árpád szakképzett órák és ékszerész
 Rákóczi-ut 3. (v. Herbst)

Egy millió lírát adott a Duce a földrendessújtotta albániai lakosságnak. Tiranából jelentik: (MTI) A Stefani jelenti: A n. niszterelnök pénteken repülőgépen a földrendessújtotta területre ment. Az a közlés, hogy a Duce egy millió lírát ajánlott fel a földrendesség által sújtott lakosságnak, mély benyomást keltett. A romok eltakarításán és a lakosság megsegítésén a polgári és katonai hatóságok serényen dolgoznak.

LEZUHANT EGY BRIT BOMBAVETŐ GÉP. Madridból jelentik: (Stefani.) Algecirasnál egy brit bombavetőgép lezuhant. A lezénység négy tagja szenné égett. (MTI.)

Modern festett BUTOR olcsón kapható MEZEINÉL
 Szabadság-utca 12 és Szacsav-utca 48. Háló, kombináltzobák, előszobák, konyhák.

A református leánygimnáziumban a javító, különbözeti- és magánvizsgálatok szeptember hó 2-4-én lesznek. Beírások az új tanévre 5-én és 7-én délelőtt 8-12-ig, 9-én délelőtt 9 órakor évnyitó istentisztelet és ünnepély. Szeptember 10-én, csütörtökön kezdődik a tanítás igazgatóság.

Kelet felé irányítja Románia figyelmét az esseni Nationalzeitung. Berlinből jelentik: Az esseni Nationalzeitung Románia keleti határaival foglalkozva, hangsúlyozza, hogy a román közigazgatásra óriási feladatok várnak a visszacsatolt Bessarabiában és Bukovinában.

Az idő remek, ragyogó a nyár,
 Minden elveszett napért kár.
 Strandoljon a rádiumos vizű, ózondus levegőjű
Püspökfürdő
hullámfürdőjében!
 A nagy teraszon minden délután 5 órától elsőrendű tánczene.

Ősszel megkezdik az újságíró nyugdíjintézet üdülőszállójának építését. A MÖT jelenti: A Hirlapírók Országos Nyugdíjintézete pénteki ülésén Darvas János alelnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt kormányzóhelyettesről. A nyugdíjintézet sponorné üdülőszállójának építését valószínűleg az ősszel megkezdik.

Halálraítélt testvérpárosok, Szegedről jelentik: (MTI) A szegedi ítéltábla köztársasági halálra ítélte Kukacszy János pétróci gazdálkodót, aki öccsét megölte és kirabolta. Kukacszy kegyelemért folyamodott.

Jó minőségben vásárolhat mindentféle harisnyát, fehéreneműt, zsebkendőt
Horváth Károly cégnél
 Hlatky Endre-u. 8.

CSALÁDI TRAGÉDIA. Kézdivásárhely. (MTI): Kézdivásár faluban Lakatos Áron három és fél éves kislánya, aki nagypapja felügyeletére volt bízva, egy óvatlan pillanatban a pince talajvizébe fulladt. A nagypapa a kisgyerek halála feletti bánatában felakasztotta magát.

Korona Filmszínházban Szombattól
Fannie Hurst regényének filmváltozata
Mellékutca
 Egy férfi kettős élete. Charles Boyer, Margaret Sullavan.

Papen kihallgatáson volt a török miniszterelnök. Ankarából jelentik. (MTI) Az OFI jelenti: Papen nemet nagykövet, aki a nyári hónapokat Istanbulban töltötte, tegnap repülőgépen Anakrába utazott és kihallgatáson jelent meg Menemendzsoğlu külügyminiszternél. Este ugyancsak repülőgépen visszautazott Istanbulba.

ZENDÜLÉS KUBÁBAN. Lisszabon. (MTI.) A NTL jelenti: Havanna közelében egy zendülő csoport támadást intézett az egyik gyár ellen. A katonaság a zendülőket visszaverte. A zendülőket azonnal kivégzik.

Ipartestületi hírek. Ezuton tudatjuk minden érdeklődővel, hogy az állami szakirányú iparcetanonciskolában a beiratások folyó évi szeptember 1-én reggel kezdődnek a következő sorrend szerint: 1-én reggel 8-12 óráig lesz a IV. fii tanulók, 2-án reggel 8-12 óráig lesz a III. fii tanulók, 3-án reggel 8-12 óráig lesz a II. fii tanulók, 4-én reggel 8-12 óráig lesz az I. fii tanulók beiratása. Mint a fii, mint a leány tanulók beiratása a Sztaroveszky u. 40. sz. a. lesz, a leánytanulók beiratása a fenti rend szerint, minden nap délután 2-6 óráig, tehát ugyanolyan sorrendben történik, mint a fiuké. Kötelek minden iparcetanonc beiratkozni, kiknek szerződése érvényben van, nemre, korra, előképzettségére való tekintet nélkül. A beiratkozás elmulasztása ipari kihágás és törvényes következményeket von maga után. Az ipartestület elnöksége.

A CSÍKMEGYEI TANÍTÓK SZÖVETKEZETI ÜZLETRE SZ JEGYZÉSE. Sepsiszentgyörgy. (MTI): A csíkmegyei tanítószövetség 35.300 pengőt jegyzett a székellyföldi tanítószövetség nevében a papír- és szövetkezet üzletre sz. A csíkmegyei 393 tanító jegyzése a csíkmegyei tanítószövetség üzleti érdekeiről tanusodik.

Esküvő. Dr Szalay Andor és Peiser Adrienne folyó hó 22-én a székesegyházban házasságot kötöttek.

TOVÁBSZOLGÁLATRA HIVJAK BE A MÁV. NYUGDÍJASOKAT. Köszönetnyilvánítás: A MÁV. olyan nyugdíjasai, akik 70-ik életévüket még nem töltötték be, felzáróítást kaptak felelősségükkel, hogy a nyugdíj megfizetésük érdekében és hogy hajlandók volnának a új szolgálatot teljesíteni. Helyes jóváhagyással a MÁV. vezetősége megbíztosítja a szolgálat zavartalan menését arra az esetre, ha a fokozott teendők elvégzésére öregebbeket is be kell vonni a szolgálatba. (KKT.)

Iskolai értesítés

A nagyváradai róm. kat. elemi fiúiskolákban az 1942-43. tanévi beiratások szeptember hó 1, 2 és 3. napjain lesznek. Az I. osztályba iratkozók részére az anyakönyvi hivatal által díjmentesen kiállított „Tanúsítvány”, a többi osztályba iratkozók részére az előző évi tanulmányi értesítő szükséges.

Az I. osztályba csak olyan gyermekek vehetők fel, akik 6-ik életévüket szeptember 15-ig betöltik. A tanév ünnepélyes megnyitása szeptember 8-án lesz. Minden szükséges felvilágosítást megad az iskolák igazgatósága.

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

Német lap cikke a magyar főváros forgalmáról. Berlinből jelentik: (MTI) A Berliner Börzenzeitung közli tudósítójának benyomásait budapest-szótiai utjáról Rámutat a tudósító arra, hogy Budapest a délkelet felé irányuló európai forgalom metszéspontjában van és valóban csodálatos, hogy a háború keltős közepén milyen nagy forgalmat zavartalanul tud lebonyolítani a magyar főváros.

GYAKORNOKTARTÁSRA JOGOSULT A MÁTYÁS KIRÁLY GYÓGYSZERTÁR. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyváradai Mátyás Király gyógyszerártat feljogosította gyakornok tartására.

Ismét magyar gör. katolikus szent mise Nagyváradon

Folyó hó 30-án a helyőrség görög katolikus tisztjei és legénysége a vártemplomban 10 órakor magyar görög katolikus szentmisén vesznek részt.

A szentmisét a hadtest görög katolikus táborigényvezetője végzi. A honvédek hozzátartozóit, valamint minden magyar görög katolikus minél nagyobb számban szívesen látnak a magyar görög katolikus szentmisén.

Folyóirat-szemle

A Hitel augusztusi száma

Eddigi számaihoz hasonlóan most is gazdag és változatos tartalommal jelent meg a fiatal erdélyi értelmiség nemzetpolitikai szemléje, a *Hitel*. Vezetőhelyen *Ullein-Reviczky* Antal m. kir. rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter századokra visszanyúló áttekintésben vizsgálja az olasz-magyar barátság fejlődésének útját, bőséges adatok összefüggésében mutatva meg e sokszázados barátság lelki és történelmi okait. Ezt követően *Csizmadia* Andor a háborús társadalompolitika feladatairól ír nagyérdeklődéssel és égetően időzerű cikket, *Zathureczky* Gyula pedig az utóbbi évek szellemi átalakulásának szintézisét adja. Különös érdeklődésre tarthat számot *Malán* Mihály „A szláv veszedelem” cí-

Legolcsóbb szórakozás egy bérlet, Hunyadi József kölcsönkönyvtárában
Nagyvárad, Rákóczi-ut. 2.

mű tanulmánya, melyben pontos statisztikai számítások alapján a szláv népek szaporaságának egyre ijesztőbb arányaira mutat rá. A folyóirat főrészét Kiss Jenő cikke zárja be, melyben „Szeptak” a magyar irodalomban” c. korábbi cikkéhez fűzött észrevételekre válaszol. A lap egyes rovataiban még a következő közleményeket találjuk: Mocsáry Lajos az erdélyi társadalomról 1855-ben; Kazinczy és a románok; Urambátyám ország; Gróf Knyphausen romániai utazása; Birtokmegosztás Erdélyben. A legújabb Széchenyi-irodalom. A *Hitel* nemzetpolitikai szemle szerkesztősége és kiadóhivatala: Kolozsvár, Mátyás királytér 5. I. emelet.

Nép- és Családvédelem

Megjelent az Országos Szociális Felnevelésügyi folyóiratának a „Nép- és Családvédelem”-nek augusztusi száma. Az utó számban *Cser* János a szociális irányú szakképzésről, *Csizmadia* Andor pedig a Kolozsvári tizedeséről írt cikket. A Függetlenben *Somogyi* Ferenc Alföldy Bező előadásával foglalkozik. *Somogyi* Miklós a békésvármegyei közjóléti szövetkezet rizstermelő akcióját ismerteti. Füst *Molnár* Sándor szociális krónikájában a szociális kérdésekkel. — A Református Ezeréves Konvent határozatával, az Országos Szociális Felügyelet által kiadott Magyar Nép- és Családvédelem című ismertetőfüzettel, a népegészségügy fejlődése és a sokgyermekes anyák jutalmazásával — kapcsolatban vet fel gondolatokat. Ezenkívül bő könyvszemlélet és folyóirat-szemlélet, valamint rendeletek gyűjteményét találjuk a lapban. A 40 oldalon megjelenő folyóirat ára 50 fillér, előfizetése egy évre 6 pengő. Kapható az IBUSZ pavillonokban, vagy könyvkereskedőknél. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Urtúca 39. Telefon: 160—095.

Erdély magyarsága hálaadó istentiszteletek keretében ünnepli meg a felszabadulás második évfordulóját

Az Erdélyi Párt országos központiának felhívása

Kolozsvárról jelentik: Az Erdélyi Párt Országos Központja a felszabadulás második évfordulója alkalmából a párt vidéki tagozatai útján az alábbi felhívást intézte Erdély magyar társadalmához:

— Magyar Testvéreink!

— A mai sorsdöntő időkben, amikor egész Európa vérzivatarban áll, a helyzethez illő komolysággal nem külsőségekben, hanem lélekben kell megünnepelnünk augusztus 30-át, a bécsi döntés második évfordulóját. Az évforduló napján, amely most vasárnapra esik, lelkészeink a rendes istentisztelet keretében fognak hálát adni az Egek Urának, amiért megengedte, hogy a szégyenteljes trianoni békeparancs által leszakított erdélyi területek egy része visszatérhessen a magyar hazához, Erdély magyarságának legszebb kötelese, hogy ezen a napon elzarándokoljon a templomokba és az imádság szárnyán megköszönje a Mindenhatónak, hogy a 22 esztendő idegen uralom alatt annyi titkos reménykedéssel megálmodott álmaink egy részét valóra váltotta. Magyar nemzetünk bebizonyította, hogy a jobb jövő érdekében minden áldozatot meghoz, Honvédeink nagy szövetségeseink oldalán, vértük hullatásával küzdenek az európai kultúra megmentéséért és ebben a harcban köteleseinknek teljesítése közben áldozta nemzetünk reménysége, az Országgyarapító Kormányzó Fia. A nemzeti gyász óráiban, amikor még fájdalomtól könnyes a szemünk, nincs helye annak, hogy a bécsi döntés évfordulóját külsőségekben hangos hálaadással ünnepeljünk meg. Városainkban épp úgy, mint a legkisebb falvakban, Isten házában köszönjük meg a felszabadulást és tegyük fogadalmat, hogy méltók leszünk megdicsőült hőseink nagy áldozatához és nemzetünk jövőjéért érdeklődésünkkel együttműködünk. Emlékezzünk meg ezen a napon Dél-Erdélyben maradt testvéreinkről is, akiknek sorsát mindig aggódó szeretettel figyeljük és akikről felszabadulásunk után sem feledkeztünk meg egyetlen pillanatra sem.

— Legyen a felszabadulás második évfordulója a lelkek bensőséges ünnepe, amelyen a Mindenhatóhoz fohászkodik a magyar nemzet hálaadó könyörgése.

Kiknek a fellebbezéseit tárgyalja csütörtökön és pénteken a nagyvárad i. számú adófelszólamlási bizottság?

A városháza I. em. 15. számú szobájában a következő adófellebbezési ügyeket tárgyalja csütörtökön és pénteken az I. számú adófelszólamlási bizottság: Goldstein Miska és neje Simon Erzsébet Rákóczi ut. 25. Szolga Ferenc Ribbentrop u. 12. Özv. Hoffmann Mórné Ady Endre u. 2. Killner Géza Gróf Andrassy Gyula u. 11. Friedmann Hermann Csengeri u. 35. Ujhelyi Miklós Mikes Kelemen u. 14. Szegál Sámuel Ritoók Zsigmond u. 9. Palota: Mihály Nagy Sándor u. 11. Stern Miklós Péter u. 3. Epstein Béla Szilágyi Dezső u. 30. Özv. Glück Sámuelné Ghillányi u. 4. Csillag Zoltán Szent János u. 19. Dr. Korvin István Hitler Adolf u. 4. Rosenberg Fülöp Nagy Sándor u. 21. Friedmann Ármán Ezredévi Emléktér 20. Stark Adolf Szent János u. 14. Magyar Jövő Szövetség Rákóczi ut. 2. Ötvös Béla Lukács György u. 6. Klármann Gyula Szent János u. 27. Dernevi József Schlauch tér 4. Schönfeld Klára Bunyitay liget 10. Frisch Sándor Rimanóczy u. 9. Beck Nándor Ezredévi

Emléktér 46. Deutsch Emilia Városliget u. 19. Ifj. Popper József Ritoók Zsigmond u. 11. Harma Zoltán Nagy Sándor u. 6. Salzberger József Kálvária u. 48. Dr. Szabó Weisz Sándor Rimanóczy u. 1. Dr. Popper Endre Sztaroveszky u. 2. Dr. Nádai Samu Nagy Sándor u. 21. Winkler Hajnal Rimanóczy u. 4. Dr. Jeremiás Aranka Széchenyi tér 1. Özv. Papp Károlyné Sztaroveszky u. 20. Spiegel Ferdinánd Bunyitay liget 10. Dr. Barna László Ezredévi Emléktér 18.

1942. szeptember 4-én délután fél 3 órakor:

London Jozsea Széchenyi tér 1. Rosner Eliás Rimanóczy u. 10. Molnár Péter Lakatos u. 5. Robicsék József Deák Ferenc u. 2. Freifeld József Ninon drogéria Liget u. 4. Rosenberg Adolf Eterna cipőüzem Kapucinus u. 6. Füzesi Sándor Tompa Mihály u. 79. Szantován Péter Névtelen u. 6. Wasserstrom Adolf Ghillányi u. 73. Sinos és Reich Bémer tér 1. Moskovits András Névtelen u.

Minden szülő! könyvet iskolába

KÜRSI JÁNOS

kijelölt könyv- és papírkereskedésében vásároljon.

Rákóczi-ut és Széchenyi-tér sarok.

Telefon 30-04

Cukorgyár

hosszabb gyakorlattal rendelkező űskeresztény könyvelőt keres. Alánlatok „Onallo munkaerő” felicére a kiadoba küldendők.

10. Popper Ernő Lukács György u. 31. Kolliner János Szaniszló u. 13. Özv. Vadász Sándorné Rákóczi u. 10. Lindenfeld Sándor Rákóczi ut 14. Gerber Ignác Kálvária u. 29. Fehér Etelka Lakatos u. 18. Ritter Antal Berkovits Ferenc u. 47. Wittenberg Edéné Rimanóczy u. 10. Feidmann Simon Kálvin u. 2. Demjén János Gróf Teleki Pál u. 41. Bornemisza Andor Szent László tér 4. Blum Géza Timár u. 15. Borgos Sámuel Kálvin u. 9. Hegyesi Arminné Gró Teleki Pál u. 10. Dénes Bernáth Béla Gróf Teleki Pál u. 12. L. Fazekas Sándor Gróf Csáky István u. 14. Frankfurt Vilmos Gróf Csáky István u. 8. Fritz Antal Gróf Teleki Pál u. 12. Molnár Miklós Szacsavay u. 23. Leitmann Dezső Szacsavay u. 27. Mézes N. Dezső Beothy Ödön u. 56. Schlésinger Mihályné Eém u. 9. Rosenfeld Ilona Szacsavay u. 20. Molnár Klara Gróf Teleki Pál u. 48.

Tudja-e Ön...

... hogy száz éves multra tekint vissza a német testnevelésügy? Az első német tornaegyesületet Jahn alapította és ő találta fel a nyugót és a korlátot is.

... hogy ruha teszi az embert és beszéd teszi a katonát. „A német nyelv tisztaságát védő egyesület” kérdőívet küldött szét a csapat-testekhez és 840 válasz érkezett be. A beküldött katonai kifejezések száma 250.000 tesz ki. (Természetesen sok hasonló van közöttük.) A hatalmas csokorból ki- ragadunk néhányat mutatva: az aliszt nevé az olasz útéptől munkások felügyelőjének elnevezésétől kapta. Magyarul „hajcsárt” jelent. A magasrangu tisztek a katonai rangfokozat kiűlő megjelölésének formája után „heryvontató” gúnynévként „örvendenek”. A gépesített egészségügyi csapat neve „azpirinkótelék”.

... hogy az amerikai légió Angliában tartózkodó tagjait külön törvénnyel mentesítették az angol törvények rendelkezései alól? Csak saját katonai bíróságaiqk itélkezhetnek fölöttük. Az angol igazságszolgáltatás történetében egyedülálló esethez hasonló eddig csak Franciaországban fordult elő. 1914-ben a Franciaországban harcolt angol expedíciós hadsereg angol tagjai ügyében angol katonai hatóság volt illetékes.

... hogy az éjjeli őr foglalkozása és az orvosi hivatás között szakmai belő rokonság van? Egyik nevét sebészhez beállít egy éjjeli őr. Panaszodik, hogy semmit sem javul az egészsége, jöllehet már sok orvosnál volt. A professor sem talál semmi bajt, pedig ő is alaposan végigvizsgálta. Szomorúan jegyzi meg erre az éjjeliőr: „úgy látszik hasonló a foglalkozásunk, tanár úr. Mi is jól ismerjük azokat az utcákat, amelyekben őrködünk, de hogy mi történik a lakásokban, azt bizony nem tudjuk.”

Szép eredménnyel zárult Budapesten a téliruhagyűjtés

A Magyar Távirati Iroda jelentése: A téli ruhagyűjtés eredménye megmutatta, hogy társadalmunk mennyire szívesen viseli honvédségünk sorsát. A gyűjtés eredménye Budapest kerületeiben a következő volt: 1400 érmelegítő, 5911 gyapjúharisnya, 1662 lábszárvédő, 2456 fülvédő, 1622 alsónadrág, 2627 ujjas, 621 tábori takaró, 89 sifelszerelés, 37 pár sicipő, 365 hószemteveg, 317 szőrmémellény, 187 szőrmés sapka, 87 bunda, 2876 szőrmeshőr, 216 bundabélés, 32 lábszák, 312 muff, 296 boa, 3 és félmázsza gyapjufonál. Ezenkívül az egyik nagy gyár 2.000 pár kesztyű impregnálását vállalta. Társadalmunk meghallgatta a Főméltóságú Asszony kérését és felhívását, hogy kétszer ad, aki gyorsan ad és háromszor ad, aki használhatót ad.

Hétfőn, kedden és szerdán lehet jelentkezni a lábbeli utalványokért

Nagyvárad thj. város polgármestere 6866—1942. k. é. szám alatt a következő hirdményt adta ki:

Értesítem a város közönségét, hogy a folyó évi augusztus hó 1-től 27-ig beadott talp-igénybejelentési lapok elvannak bírálva. Az igénylőlapok átvétele végezt folyó hó 31-én, továbbá szeptember hó 1-én és 2-án lehet jelentkezni.

A fejelés, kéz- és mértékutáni lábbeli igénylőlapok elbírálása későbbi időpontban fog megtörténni, erről a város közönségét külön hirdményben fogom értesíteni. Közlöm továbbá, hogy újabb talp, kéz és mértékutáni lábbelik, valamint fejelési lábbeli igénylőlapok bevétele minden héten csütörtökön és pénteken, míg az aláírt igénylőlapok és utalványok kiadása pedig minden hétfőn, kedden és szerdán történik. Szombaton sem bevétel, sem kiadás nincs.

Nagyvárad, 1942. augusztus 28.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Árvizkárosultaknak kell felajánlani megvételre a takarmányt

Nagyvárad thj. város polgármesterei hivatala, városgazdasági ügyosztály 39.370—1942. szám alatt a következő hirdményt adta ki

Mivel panasz merült fel aziránt, hogy a vízkárosult vidékekről a kereskedők minden eladásra kerülő szűk takarmányt felvásárolnak és elszállítanak, holott arra ott azoknak a gazdaságoknak, amelyeknek a vízkárosok miatt takarmányuk nem termelt, égetően nagy szükség volna, felhívom a legeltetési társulatokat és birtokosságokat, hogy a n. kir. földművelésügyi miniszter 295.174. sz. rendelete értelmében a szűk takarmány természetesen elsősorban az árvizkárosult, takarmányban hiányt szenvedő gazdáknak kínálják fel eladásra.

Nagyvárad, 1942. augusztus 25.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

Nagyszabású lesz a Nemzetvédelmi Keresztesek szeptember 6-iki ünnepsége

Megnyílik a városházán rendezett „Erem Emlékiállítás”

Az Országos Nemzetvédelmi Szövetség Nagyvárad és Bihar megyei Szervezete a felszabadulás évfordulóján, szeptember 6-án, déli 12 órakor az Országzászlónál tartandó első nagyváradai Nemzetvédelmi Kereszt-avatási ünnepségre a sajtó útján hívja meg a város és a megye hazafias érzésű közönségét. Hogy a Szent László-téren rendelkezésre álló területet megfelelően kihasználják és az ünnepi közönség alkalmas elhelyezése — tekintettel arra, hogy ülőhelyek nem lesznek — a lehetőség szerint biztosítható legyen, csak igénylőre ad ki meghatározott helyre szóló meghívókat. Meghívók Nagyvárad város Idegenforgalmi Hivatalában (Rákóczi-út 13. sz., Széchenyi épület) igényelhetők és 48 óra után ugyanott vehetők át. Meghívó nélkül a kordonnal elzárt területre belépni nem lehet.

Ugyancsak szeptember 6-án délben, az avatási ünnepség lezajlása után, lesz a szervezet által a városháza kis tanács-termében rendezett „Erem Emlékiállítás” hivatalos megnyitása is. A kiállítás gerincét a Budapesti Nemzeti Múzeum gazdag anyagából rendelkezésre bocsátott pénzek és érmek adják és a városunkat alapító Szent László, a Szent László-tiszteletet kifejező és istápoló Nagy Lajos királyunk, valamint Nagyváradnak a török megszállás alól való felszabadulásának idejével vonatkozásban lévő természeti emlékeket öleli fel. A kiállítás anyagának ismertetésére még visszatérünk.

Adómentesen leírhatják a vállalatok a légtalmai berendezésre fordított költségeket

Kiterjesztik a kedvezményt az 1940-ig épült berendezésekre is

A pénzügyminiszter még a múlt évben intézkedett a légtalmai berendezések értékének leírásánál egységes eljárás biztosítása céljából. A rendelet értelmében a légtalmai berendezések közül azoknál a végleges óvóhelyeknél, amelyek állandóan adómentes épületekben létesültek, valamint a légtalommal kapcsolatos berendezési tárgyaknál évi 20 százalékos értékcsökkenési leírása, vagy tartalékolás úgy a társulati, mint az általános kereseti adó szempontjából adómentesen kezelhető. Az olyan légtalmai felszerelések, amelyek nem szorosan az óvóhelyekkel kapcsolatosak, annyira idő alatt írhatók le, amennyi idő az iparfelügyelőség igazolása szerint el-

használásuknak megfelel. Azok a kiadások, amelyeket a vállalatok a közületek által fogantatott légtalmai berendezések költségeihez való hozzájárulásra fordítottak, üzleti költségeknek tekintendők, sem társulati, sem kereseti adó alá nem vonhatók. A rendelet kapcsán a GYÖSZ előterjesztéssel fordult az iparügyi miniszterhez és kérte, hogy a rendelet hatályát terjessze ki az 1938—1940. években épült, illetve beszerzett légtalmai létesítményekre, felszerelésekre is. Az iparügyi miniszter most értesítette a GYÖSZ-t, hogy a pénzügyminiszter a kérelem teljesítéséhez hozzájárult. (Magy. Tud.)

SPORT

Vasárnap délután NAC—Törökves mérkőzés az erzsébetligeti pályán

(Nagyvárad). Holnap délután sűrű sorokban indul meg a népvándorlás az Erzsébet-ligeti sportpálya felé. Ezek várják hetek óta kedvenc csapatuk első bajnoki bemutatkozását, amire most sor kerül.

Az őszi forduló első sikeres mérkőzése után joggal várja a népes szurkolótábor a csapat ismételt győzelmes szereplését.

A NAC csapatában változás nincs, az Elektromost verő tizenegyes képviseli városunk színeit: *Vécsey — Papp — Ónody — Perényi, Juhász, Deményi — Kovács II, Barna, Bodola, Sárvári, Tóth III.*

A vasárnap délelőtt Nagyváradra érkező Törökvesről fővárosi munkatársunk azt jelenti, hogy a kék-fehérek ugyancsak nagyszerű formába lendültek s utolsó edzésükön csatársoruk számolatlanul ontotta a gólokat ellenfele hálójába.

A DIMAVAG-elleni gyenge bemutatkozásukat — miot hangoztatják — itt akarják kiköszörülni. A vendégcsapat egyébként a következő összeállításban veszi fel a küzdelmet: *Kiss I. — Sipos, Bánkuti — Szücs, Roják, Garamszegi — Kassai, Kardos, Kiss III., Déri, Kristóf.*

Az Erzsébet-ligeti pályán délután pontban fél 6-kor kezdődő mérkőzés tehát teljesen nyílt — mindenesetre mi egy percig sem akarunk kételkedni csapatunk tisztes gólarányú győzelmében.

Uj üzlet! Megnyílt!
Élő Vilmosné
nőidivatárüzlete
Rákóczi-út 13.
Női fehérműk, harisnyák, gallérok

Ezüst kupát irt ki Kolozsvár a vízpolozók részére

A Kolozsvári Atlétikai Club úszószakosztálya szeptember 6—8. napjaira érdekes, városok közötti úszóversenyt tervez. A tervek szerint Kolozsvár, Nagyvárad és Nagybánya úszói és vizilabdázói mérnek össze erejüket, minden számban Kolozsvár városa által felajánlott ezüst kupáért. A KAC úszói, akik a legutóbbi szolnoki úszóversenyen számos győzelmet arattak, nagyban készülnek a fenti versenyre.

Megkezdődött az Országos Úszóhétfő Ozdon

Ma szombaton délután ünnepélyes keretek között nyitották meg Ozdon az Országos Úszóhétfőt. Ezelőtt hét évvel, 1935-ben rendezték meg első ízben az úszóhétfőt.

Alkalma volt munkatársunknak a magyar úszósport egyik számottevőjével beszélgetést folytatni, aki az országos megmozdulásról a következőket mondotta:

— Az elkövetkező nyolc nap alatt, minden magyar városban és községben, ahol csak uszoda van, aeragszemlét tartunk a fiatalokkal. Nem versenyeket rendezünk, hanem azt akarjuk elérni, hogy az ország minden úsznitudó fiatalja — 14 éves kortól 21 évesig — behozonyíthassa képességeit. Jelvénytérző versenynek is nevezhetjük az Úszóhétfőt. Azok a fiatal fiúk és lányok, akik egy bizonyos szintidőt elérnek, emlékérmeket kapnak. A mostani háborúban olyan fontos úsznitudásnak így akarunk hírvérést csinálni. A hét évvel ezelőtt megrendezett Úszóhétfőnek 30.000 résztvevője volt s a most befutott jelentések szerint aug. 29. és szeptember 5. között még többen fogják bebizonyítani, hogy otthon vannak az úszásbau-

Elutaztak a kerékpárosok Kolozsvárra

(Nagyvárad). Ma a menetrendszerű gyorsvonattal elutaztak Kolozsvárra a NAC válogatott kerékpárosai, hogy résztvegyenek a vasárnapi kerületi bajnoki futamokon. Valamennyi versenyzőnk, aki magára ölti a város színeit képviselő mezt, nemcsak a versenynek, de a magyar kerékpársport nagy ígéretei. Még idegenben is, minden elfogultság nélkül várhatunk tőlük igen jó szereplést és bajnoksághódítást.

A csapatot Mayer István, a karikázók szakosztályelnöke kísérte el.

MEGNYILT: Keresztény Kölesön könyvtár
kötelező ifjúsági olvasmányokkal bővítve
SIMON ISTVAN könyvkereskedése
Telefon: 26-43.
Bémer-tér 3.

Lázadássá fejlődött a hinduk engedetlenségi mozgalma

A forrongás valamennyi indiai tartományra és Ceylon szigetére is átterjedt. Már a mohamedánok is tüntetnek

Bangkokból jelentik: (Stefani.) Az indiai központi kormányt erősen nyugtalanítja a forrongás, amely immár valamennyi indiai tartományra átterjedt. A megtorló intézkedések az angolok nagy csalódására csak még jobban elkésztették a hindukat és a britekkel szemben való ellenállás, amely a legutóbbi időkig mintegy szabályos formák között játszódott le, lázadássá fejlődött. Ezt mutatja az, hogy az ország különböző részeiben bandák alakulnak, melyek megtámadják a rendőrséget és a katonaságot. Az angolok azonban úgy látszik még mindig nem ismerik fel kellően a helyzetet és nem akarják belátni, hogy nem szörványos harcokról van szó, hanem olyan mozgalmról, amely az emberek millióit nyerte meg és nem nyugszik, amíg India függetlenségét el nem érte. Vakságukban az angolok azt hiszik, hogy embertelen módszerekkel visszafolythatják ezt a mozgalmat, az indiaiak azonban megtanulták a szenvedést és készek a halállal is szembeállni függetlenségi harcukban. (MTI.)

Bangkokból jelentik: (NTI.) Indiában már a mohamedánok is megkezdtek tüntetéseket az angolok ellen. A zavargások Ceylon szigetére is kiterjedtek.

Stockholmból jelentik: (NTI.) Londoni jelentés szerint a brit hatóságok a pánindiai kongresszusi párt egy

ujabb tagját tartóztatták le pénteken. (MTI.)

Nankingből jelentik: (Stefani.) Csungkingi hír szerint Csangkaisek intézkedtek annak megakadályozására, hogy a Burma elfoglalásakor indiai területre szorult kínai csapatok a felkelőkkel együtt haladjanak.

Bangkokból jelentik: (Stefani.) Indiai jelentés szerint a Tatai fémpari telepen a sztrájkoló indiai munkások sztrájkra kényszerítették az angol munkásokat is. A brit katonaság a sztrájkoló munkások közé lőtt, minek következtében két ember meghalt, 30 megsébesült. Az üzemeket katonaság őrzi. Több más helyen is sztrájkok törtek ki, így Kalkuttában és Ardában.

Tokióból jelentik: (NTI.) A japán kormány szóvivője Wilkie csungkingi és indiai küldetésével kapcsolatban kijelentette, hogy a küldetés mindkét helyen sikertelen lesz. Utalt arra, hogy Wilkie előbb az elszigetelődés híve volt, a választások után azonban megváltoztatta felfogását és Roosevelt kifutója lett. Ezzel az eljárással aligha nyerheti meg az indiaiak bizalmát. Nevetségesnek kell mondanunk azt az elképzelést, hogy Wilkie közvetítő szerepet játszhatna az indiai pártok és a brit kormány között. Ami Csungking Kinét illeti, bizonyos, hogy Csangkaisek nem elégszik meg pusztán ígérekkel és ezért ez a küldetés sem fog sikerrel járni. (MTI.)

Férfirehátakat használtak, legjobban árón vehet, eladhat **MOLNÁR** használtruha üzletében Bémer-tér 1. (udvarban) Hívásra házhoz jövök.

RÁDIÓ

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 30.
Budapest I.

- 8.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
- 8.45 Hírek
- 10.00 Református istentisztelet a Kálvin-téri templomból. Izét hirdet Ravasz László dr. püspök
- 11.00 Egyházi ének és szentbeszéd az udvari és várplébánia templomból. A szentbeszédet Albert István dr. plébista, főiskolai tanár mondja. Énekel a felsőkrisztinavárosi plébániatemplom énekkara, Jurassa Endre vezényletével
- 12.15 Levente-műsor.
- 12.55 Hunyadi János győzelmei és a magyar biztonság. Lukinich Imre dr. egyetemi tanár előadása.
- 13.10 Szórakoztató zene.
- 13.45 Időjelzés, hírek, vízállásjelentés.
- 14.00 Hírek
- 15.00 A Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadásorozata
- 15.45 Melles Béla zenekar
- 16.00 Beszél a front. A m. kir. Honvéd Haditudósító század közvetítése.
- 16.40 Az ipari pálya. Orel Géza dr. előadása. Közművelődési előadásorozat.
- 17.00 Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven.
- 17.20 Könnyű zene.
- 17.55 Színészekről. Nagy Adorján csevegése.
- 18.15 Malcsiner Béla jazz-zongorazsámái

- 18.30 Hangképek a vasárnap sportjáról. Beszél Legényei József dr. és Machán Tibor.
- 18.50 Ponchielli: Gioconda -- órák tánc (Szimfónikus zenekar, vez. O'Nelli).
- 19.00 A tizedik Honvédkivansághangverseny
- 21.40 Hírek, sport, és löversenyeredmények.
- 22.15 Rendőrzenekar.
- 23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
- 23.25 Graf von Gessler. zongorázik a magyar-német művészcsere keretében.
- 24.00 Hírek

Budapest II.

- 11.15 Sokj Tóni cigányzenekara.
- 12.15 Szalonótós.
- 15.00 Tabányi Mihály jazz-együttese.
- 18.15 Magyar műveltség Nagy Lajos korában. Dercsényi Dezso dr. előadása a jubileumi év alkalmából.
- 18.40 Malcsiner Béla jazz-zongorazsámái.
- 18.55 Szinyei József és a finnek. — Vikár Béla csevegése.
- 19.20 Újvidéki vonósnégyes.
- 19.40 Nürmi és Hoff Vitéz Szombathy Pál sportcsevegése.
- 20.00 Hírek és sporteredmények.
- 20.15 Beethoven: IX. szimfónia. (A bécsi Filharmoniai zenekar, az általam opera magánénekesei és énekkara, vezényel Félix Weingartner.

HÉTFŐ, AUGUSZTUS 31.

Budapest I.

- 5.00 A szeretet hullámhosszán. Honvédeink családtagjai üzennek a Nemzetközi Vásár stúdiójából.
- 6.40 Elbressző. Torna.

- 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene
  - 10.15 Szórakoztató zene
  - 11.20 Ujlaky Margit énekel.
  - 11.40 Emlékezés Mohácsra. Szitnyay Jenő felolvasása.
  - 12.10 Országos Postászenekar.
  - 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 14.00 Hinczy László szalonzenekara.
  - 15.20 Balázs Kálmán cigányzenekara.
  - 16.15 Makay Gusztáv dr. előadása Gárdonyi A láthatatlan ember című művéről.
  - 17.15 Luka István dr. előadása.
  - 17.30 Táncezen.
  - 18.15 Turi Elemér csevegése
  - 18.40 Kelenvölgyi Regős Dalkör.
  - 19.20 Tasnady László magyar nótákat zongorázik.
  - 19.40 Beszélgetés a Franciaországból hazatért fiatalokkal
  - 20.10 Operaház zenekara.
  - 22.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 23.25 Buttola Ede táncezenekara.
- Budapest II.**
- 19.05 Kelenvölgyi Regős Dalkör
  - 19.20 Dávid Iván felolvasása.
  - 19.45 Rádiózenekar.
  - 20.00 Hírek.
  - 21.00 Magyar nóták.
  - 22.00 Szórakoztató zene.
- KEDD, SZEPTEMBER 1.**
- Budapest I.**
- 5.00 A szeretet hullámhosszán. Honvédeink családtagjai üzennek a Nemzetközi Vásár stúdiójából.
  - 6.40 Elbressző. Torna.
  - 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene
  - 10.15 A Szekesfővárosi Tűzoltózenekar.
  - 11.20 Operarészletek.

Modern princess, STRANDFUZO, fűzőpótló, csiposzorító, melltartó, harisnyatartó egyéni méretre; kitűnő szabás, elsődrendű munka és anyag, izléses kivitelben, olcsó árban rendelhető a jó hírű KOVATS SANDORNE fűzőspeciálistánál, Szent Gellért-u. 18. szám. (Nilsesz-telep).

- 12.10 Szórakoztató zene.
  - 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 14.00 A Szent István 3. honvédegylet zenekara.
  - 15.20 Sovinszky László szalonzenekara
  - 16.15 Gyermekdélután.
  - 17.15 Mozi Karoly cigányzenekara.
  - 17.55 Szent Anna tava és Tusnádfürdő Lévai Lajos dr. előadása.
  - 18.10 Szalonótós.
  - 18.50 Hároméves a háború. Csizsar Béla előadása.
  - 19.20 Indulok.
  - 19.40 Szabó Lőrinc előadása.
  - 20.10 Tiszán innen — Tiszán túl.
  - 22.10 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 23.25 Táncezen.
- Budapest II.**
- 18.20 Ruszin hallgatóinknak.
  - 18.45 Mezőgazdasági felőra.
  - 20.00 Hírek.
  - 20.10 Ügélversenyeredmények.
  - 20.20 Kamarazene.
  - 21.00 Radocsay Dénes dr. előadása.
  - 21.30 Szekesfővárosi zenekar.

Arany-, ezüst-, briliáns tárgyak, svájci anker órák vétele, előadása, szakszerű alakítása, javítása **Ács Tibor,** Széchenyi tér 6.

APROHIRDETESEK

Lakás

Négy szobából, előszobából és két boxból álló irodahelyiség központban átadó. Cim a kiadóban. 974

Keresek központban két szobából álló irodahelyiséget. Cim kiadóban. 973

Megvételre keresek jömenetelű fűszerüzletet lakással. Cimet „Kézpénz” jeligére a kiadóba. 971

Keresek 2 szobás modern lakást a nagyállomás közelében. Közvetítőt díjazok. Ibusz pavillon, állomás csarnok. 970

Egy szoba, előszobás lakás, butor nélkül, a Schlauch-tér közelében kiadó. Részletek a kiadóhivatásban. 934

A Felvinczy-féle venetégihelyiség azonnal kiadó Bihari-ut 53 962

Hülönféle

Mielőtt gyorsírást, gépirást, helyesírást tanulna, kérjen tájékoztatást

Szabó Ferenc gyorsíróiskolájától. Vidékiek levélben érdeklődhetnek, Nagyvárad, Rákóczi ut 12. l. e.

5-6000 pengővel üzleti vállalkozáshoz társat keresek. Ajánlatokat „Biztos-üzlet” jeligére a kiadóba. 968

Hajápolás. Önnek is érdeke, hogy haja szép legyen. Keresse fel bizalommal Hidegkúthy mestert. Vitaminos olajdauert, hajfestést legújabb párizsi módszerrel garanciával készít. Szilágyi Dezso-u. 3 957

Francia nyelv és irodalmi órákat ad párizsi egyetemet végzett tanerő Arany János-u. 9 961

Adás-vétel

Motorkerékpár K. M. B. 350 köbcenti kifogastalan állapotban eladó Cim: Váradszöllős, Rákóczi-u. 12. Délután. 946

Eladó Nemzetközijog, dr. Baditz, Miskolc, 889

Dió kombinált szoba 2 személyes rekamivel olcsón eladó, kőnapokon 3 órától 6-ig. Mészáros-utca 2. emelet 17. 976

Díjnyertes származású pocfogó, drót, szőru foxterier kölykök eladó. Posa Lajos-u. 3. 975

Komplett fűszerüzlet berendezés sürgősen eladó. Ertekezni Péterfi-utca 19. 972

ALLAST keres, hirdessen a Magyar Lapokban.

Allást keres

4 középiskolát végzett, 19 éves, kekeresztény fiatalember állást keres 2 évi brodai gyakorlattal, kereskedelmi és üzleti ügyekben jártas. Cimet a kiadóba „Azonnal” jeligére. 965

Jól főző éves bizonyítványokkal úriházhhoz ajánlközik. Gábor Aron-u. 2. 959

Allás nyel

Óskeresztény, könyvelésben jártas tisztviselőt vagy tisztviselőnt keresünk. Kézrel írott ajánlatokat „iparvállalat” jeligére a kiadóba kerünk. 969

Allamilag vizsgázott övönőt keresek. Cim a kiadóban. 964

Keresztény elárusítónőt 4 középiskolával felvessz a Musica, Rákóczi-ut 11. 967

Ügyes kifutóleányt felvesszünk Gloria paplanüzlet, Sas-palota. 964

20 éven felüli (megjelenésű) szőllő kiszolgálóányt felvessz a Debreceni Borozó, Szacsavay-utca 25. 958

Kétó szővő üzembe tanulókat és spulnizóányokat felvesszék. Lorantffy Zs.-u. 3. 959

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R. T.

Felelős szerkesztő: Dr. Paál Árpád

Felelős kiadó: Dr. Schoifler Ferenc, Szent László-nyomda Rt. vezérigazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezso-utca 5. szám.

Hirdessen a Magyar Lapokban